

PLA DE DESENVOLUPAMENT DE POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ DE CATALUNYA 2014-2016

(Aprovat pel Consell de direcció del SOC del 21 de maig de 2014)

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni de la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Índex

1.	INTRODUCCIÓ	4
2.	CONTEXTUALITZACIÓ	7
2.1	Demografia	7
2.2	Economia.....	8
2.3	Estructura productiva.....	9
2.4	Teixit empresarial	9
2.5	Mercat de treball.....	10
2.6	Desocupació en els grups més desfavorits	13
2.7	Diagnosi territorial.....	20
3.	PRIORITATS I OBJECTIUS	22
3.1	Prioritats	22
3.2	Objectius.....	23
4.	SERVEIS OCUPACIONALS.....	24
4.1	Orientació professional.....	24
4.2	Qualificació professional.....	25
4.3	Oportunitats d'ocupació	25
4.4	Foment de la igualtat d'oportunitats en l'ocupació.....	25
4.5	Foment de l'emprenedoria i l'autoocupació	25
4.6	Promoció del desenvolupament econòmic local i la creació d'ocupació	26
4.7	Foment de la mobilitat geogràfica.....	26
4.8	Atenció a les necessitats de les empreses.....	26
4.9	Intermediació en el mercat de treball.....	26
4.10	Correspondència entre els serveis ocupacionals i els eixos de les PO	26
4.11	Criteris de gestió dels serveis ocupacionals.....	27
5	CARTA DE SERVEIS A LES PERSONES I LES EMPRESES USUÀRIES	29
5.1	Drets i obligacions de les persones usuàries	29
5.2	Drets i obligacions de les empreses usuàries	29
5.3	Compromisos del SOC amb les persones i les empreses.....	30
5.4	Difusió de la Carta de serveis.....	30
5.5	Indicadors de qualitat	30
6	SEGUIMENT I AVALUACIÓ	31
6.1	Seguiment anual del desenvolupament dels serveis i programes del PDPO	31
6.2	Avaluació de la implantació del PDPO	32
6.3	Avaluació de les Polítiques d'ocupació.....	32
7	FONTS DE FINANÇAMENT.....	33
8	ANNEXOS. PROGRAMACIONS I AVALUACIONS ANUALS	34

8.1	Annex 1. Programació del SOC 2014.....	34
8.2	Annex 2. Pla anual d'avaluacions 2014.....	46

1. INTRODUCCIÓ

El Pla de Desenvolupament de Polítiques d'Ocupació de Catalunya (en endavant, PDPO), és, tal i com defineix la Llei 17/2002, de 5 de juliol, d'Ordenació del Sistema d'Ocupació i de creació del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), l'instrument de planificació i programació de les accions del SOC, i ha de concretar el conjunt de serveis i programes destinats a fomentar, directament o indirectament, l'ocupació, desplegant les directrius contemplades en el Pla.

El PDPO 2014-2016 s'elabora en un període fortament marcat per la crisi econòmica, que ha afectat tant l'entorn productiu com els recursos disponibles, impactant desfavorablement en l'evolució del mercat de treball. Així, la recessió econòmica, la pèrdua d'activitat i l'augment del nombre de persones en situació d'atur han incidit significativament en l'elaboració del PDPO i han aconsellat revisar el model d'intervenció i el contingut de les polítiques d'ocupació pel període 2014-2016.

A fi de disposar d'informació precisa i actualitzada en relació a la situació sobre la que haurà d'intervenir el Pla, i prèviament a la seva elaboració, el SOC ha dut a terme diversos processos de diagnosi del mercat de treball i avaluació de les polítiques d'ocupació¹ que actualitzen les realitzades per elaborar l'Estratègia Catalana per l'Ocupació (ECO) 2012-2020. Amb aquests processos s'han volgut identificar els àmbits susceptibles de millora que permetin articular un sistema eficaç i eficient de desenvolupament professional adreçat a les persones en situació d'atur, però sense perdre de vista les necessitats de les empreses, procurant, d'aquesta manera, un creixement econòmic estable i robust.

El PDPO 2014-2016 és el tercer Pla de desenvolupament de polítiques d'ocupació que elabora el SOC en col·laboració amb les organitzacions sindicals i empresarials i les entitats municipalistes representades al Consell de Direcció del SOC (CDSOC), i dóna continuïtat a la planificació d'aquestes polítiques que es va iniciar amb el Pla de desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació 2010-2011 i va continuar amb el Pla de desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació de Catalunya (PDPA) 2012-2013.

El PDPO 2014-2016, com instrument de planificació de les polítiques d'ocupació a Catalunya, ha de considerar les prioritats i continguts fixats anualment pel **Pla anual de política d'ocupació** (PAPE) atès que aquest incorpora el conjunt d'accions i mesures que es duen a terme a l'Estat, i que la llei 56/2003, de 16 de desembre, d'Ocupació, estableix que el PAPE és un dels instruments de coordinació del Sistema nacional d'ocupació. És important assenyalar que el compliment dels objectius per part de les Comunitats autònomes condiciona el pressupost que l'Estat hi destina per a l'execució de les polítiques d'ocupació.

El marc estratègic en el que se situa el PDPO 2014-2016, i al que dóna resposta, està conformat per:

- > **L' Estratègia catalana per a l'ocupació (ECO) 2012-2020** que estableix 5 eixos d'actuació prioritaris² d'acord amb la diagnosi del mercat de treball i el desplegament de les polítiques d'ocupació a Catalunya, el marc normatiu i estratègic fixat per l'Estat, i l'Estratègia Europa 2020.

¹ El SOC ha avaluat darrerament els Programes de qualificació professional inicial (PQPI), les Noves cases per a nous oficis i el Programa Suma't, tots ells adreçats a joves amb especials dificultats d'inserció. També, en el marc del procés d'elaboració del Programa operatiu del Fons Social Europeu (PO FSE) de Catalunya 2014-2020, ha dut a terme una diagnosi de l'actual context socioeconòmic, que ha ajudat a establir les prioritats de les polítiques d'ocupació i formació. En aquesta diagnosi es basa la contextualització que es presenta en el PDPO 2014-2016.

² Aquests eixos es relacionen a l'apartat 2.1 dedicat a les prioritats del PDPO.

- > **L' Estratègia Europa 2020**, i específicament, les directrius relacionades amb l'ocupació:
 - Directriu 7: Augmentar la participació en el mercat laboral i reduir l'atur estructural.
 - Directriu 8: Aconseguir una població activa qualificada que respongui a les necessitats del mercat laboral promovent la qualitat del treball i l'aprenentatge permanent.
 - Directriu 9: Millorar els resultats dels sistemes educatius i de formació a tots els nivells i incrementar la participació en l'ensenyament superior.
 - Directriu 10: Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa.

- > **La Garantia juvenil**, una iniciativa de lluita contra l'atur juvenil promoguda per la Comissió Europea adreçada a tots els joves menors de 25 anys un cop finalitzada la seva etapa formativa o iniciat un període en situació d'atur. Aquesta iniciativa s'ha de concretar en el Pla de Garantia Juvenil de Catalunya 2014-20 que, entre d'altres, contindrà les actuacions que es realitzaran a Catalunya incloses en el Programa Operatiu d'ocupació juvenil 2014-2020.

- > Complementàriament, les programacions anuals que s'aniran incorporant periòdicament al PDPO, i que en són part essencial, hauran de donar resposta al marc estratègic de referència que fixi la **L'Estratègia espanyola d'activació per a l'ocupació (EEAE)** pel període 2014-2016³

L'elaboració del PDPO 2014-2016 s'ha basat en un procés de participació en el que han intervingut activament les organitzacions membres del CDSOC: organitzacions sindicals (CCOO i UGT), organitzacions empresarials (PIMEC i Foment del Treball), entitats municipalistes (Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis i Comarques) i el propi SOC. Aquesta metodologia de treball ha fet possible l'aportació, reflexió i debat continuat a partir de propostes de treball plantejades pel SOC, i de les propostes i aportacions que han fet les organitzacions membres de la Comissió de Seguiment del CDSOC, al llarg del procés d'elaboració del Pla.

El PDPO 2014-2016 conté novetats significatives en relació als dos plans precedents, en primer lloc, una contextualització de la situació en la que s'elabora el Pla, i a la que ha de donar resposta, que abasta aspectes com la demografia, l'economia, l'estructura productiva, el teixit empresarial, el mercat de treball, la desocupació en els grups més desfavorits (joves, majors de 45 anys, persones en situació d'atur de llarga durada i persones amb discapacitat), i la diagnosi territorial. En segon lloc, els Serveis ocupacionals i la Carta de serveis a les persones i les empreses usuàries, que recull els drets i obligacions d'unes i altres, els compromisos del SOC amb ambdues, els mecanismes de difusió de la Carta i els indicadors de qualitat per mesurar-la. En tercer lloc, un sistema de seguiment i avaluació que abasta, a més dels serveis i programes que es determinin anualment, l'avaluació de la implantació del propi PDPO i la concreció del model d'avaluació de les polítiques d'ocupació a Catalunya. I, finalment, en forma d'annex, la programació específica del SOC per a cada una de les tres anualitats que abasta el Pla (2014, 2015 i 2016), i la determinació de les avaluacions que es duran a terme en cada una d'aquestes anualitats.

³ La EEAE està pendent d'aprovació pel Govern de l'Estat.

El PDPO 2014-2016 s'estructura, després de la present introducció, en els capítols següents:

- > Capítol 2, dedicat a la contextualització.
- > Capítol 3, fixa les prioritats i els objectius del Pla.
- > Capítol 4, descriu els serveis ocupacionals, i més concretament, l'orientació professional, la qualificació professional, les oportunitats d'ocupació, el foment de la igualtat d'oportunitats en l'ocupació, el foment de l'emprenedoria i l'autoocupació, el foment de l'emprenedoria i l'autocupació, la promoció del desenvolupament econòmic local i la creació d'ocupació, el foment de la mobilitat geogràfica, i l'atenció a les necessitats de les empreses i la intermediació en el mercat de treball .
- > Capítol 5, estableix la Carta de serveis a les persones i les empreses usuàries.
- > Capítol 6, descriu els sistemes de seguiment i avaluació previstos al Pla.
- > Capítol 7, indica les fonts de finançament.
- > Capítol 8, recull l'annex 1, dedicat a la programació del SOC per l'any 2014 i l'annex 2, que descriu el Pla anual d'avaluacions de l'any 2014.

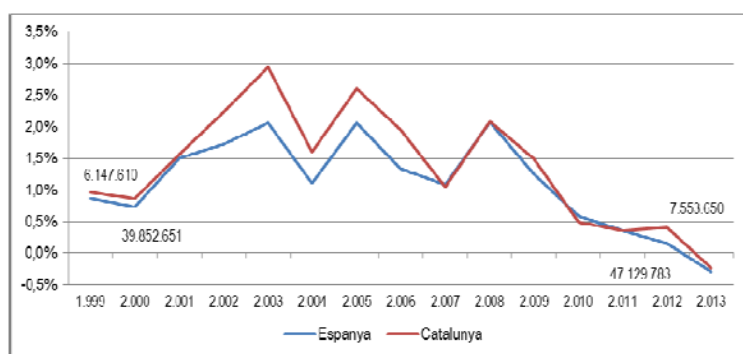
2. CONTEXTUALITZACIÓ

Aquest capítol recull els principals elements de context a considerar per a l'elaboració i desenvolupament de les polítiques d'ocupació a Catalunya en el període 2014-2016, i més concretament, els següents: demografia, economia, estructura productiva, teixit empresarial, mercat de treball, desocupació en els grups més desfavorits, i diagnosi territorial.

2.1 Demografia

L'any 2013, la població de Catalunya era de 7,554 milions d'habitants⁴, nombre que suposa un increment de més d'1,4 milions i de pràcticament un quart (22,9%) respecte la població de finals del segle passat. No obstant, el creixement

Gràfic1. Increment de població a Catalunya i Espanya (1998-2013)

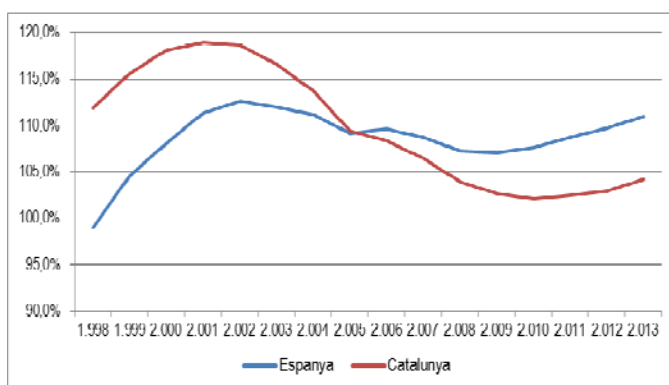

Font: Sèries de població (INE)

s'ha anat reduint notablement en els darrers sis anys (4,8% respecte l'any 2007) degut, principalment, a la crisi econòmica. En el període 2009-2013, la població de Catalunya s'estabilitza al voltant dels 7,5 milions i presenta el primer creixement negatiu del present segle (-0,2%). Així, el pic de població es dona l'any 2012 (7,571 milions d'habitants) en una dinàmica similar a la que es produeix a l'Estat espanyol.

Catalunya té una població relativament envellida, en que les persones de més de 65 anys (17,3% sobre el total) superen la població infantil (els menors de 15 anys, que suposen el 16,6%)⁵, però en menor grau que a Espanya (17,7% davant 15,9%, respectivament). Aquest fet reverteix en un índex d'envelliment⁶ de 104,02 al territori català i de 111 a l'espanyol. No obstant, cal destacar que l'índex d'envelliment ha mostrat una clara tendència a la baixa des de 2001 (any en que es va assolir el màxim, 118,9), arribant a estabilitzar-se en el període 2009-2012 entorn valors propers a 102.

Gràfic 2. Evolució de l'índex d'envelliment a Catalunya i Espanya (1998-2013)

Font: Sèries de població (INE)

La feminització de la vellesa és palesa si s'observa l'índex d'envelliment per sexes; les dones presenten un índex de 123,6 davant un reduït 86 dels homes (130,7 i 92,4, respectivament, per a Espanya).

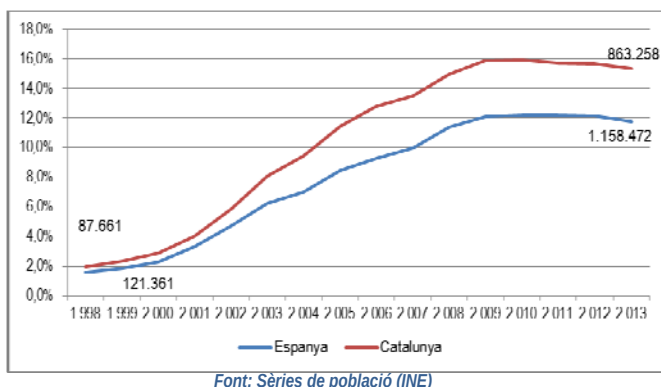
⁴ Xifres de població, 1/1/2013 (INE)

⁵ Xifres de població, 1/1/2013 (INE)

⁶ L'índex d'envelliment és el quocient resultant de la divisió del nombre de persones de 65 i més anys entre el nombre de joves menors de 15 anys, expressat en tant per cent.

Una darrera característica de la població de Catalunya que cal tenir en compte per al disseny de polítiques és l'elevada presència de població estrangera, que representa el 15,3% del total⁷, gairebé 3 punts per sobre en relació a l'Estat espanyol (11,8%). El fenomen migratori ha estat notable des que es va iniciar l'any 1998, quan la població estrangera representava només un 2 % de la població a Catalunya i un 1,6% de la d'Estat espanyol.

Gràfic 3. Evolució del percentatge de població estrangera a Catalunya i Espanya (1998-2013)

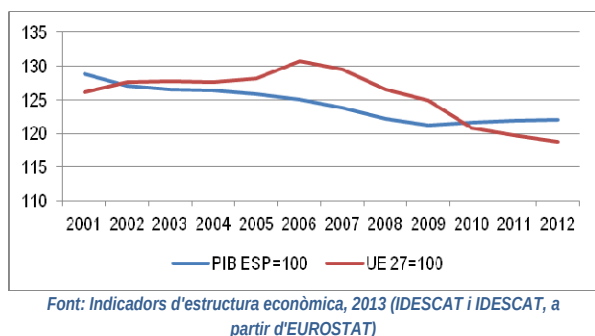

El creixement de la població estrangera va assolir el seu nivell màxim l'any 2010 (16%), i des de llavors va iniciar-se un procés de reducció motivat, d'una banda, per la persistència de la crisi econòmica i la conseqüent disminució d'oportunitats laborals i, per l'altra, pels mecanismes establerts pel Govern de l'Estat per afavorir el retorn de les persones en situació de desocupació als seus països d'origen.

2.2 Economia

En els darrers set anys, Catalunya ha patit un retrocés en l'activitat econòmica, en línia amb el que ha succeït al conjunt d'Espanya, que ha comportat que el Producte Interior Brut (PIB) de l'any 2012 fos inferior al registrat abans de l'inici de la crisi, l'any 2007.

Gràfic 4. Evolució del PIB per càpita a Catalunya en relació a Espanya (=100) i a la UE-27 (=100), en paritat del poder de compra, 2001-2012

Si es compara el PIB per càpita català amb l'espanyol i l'uropeu s'observa la tendència a la pèrdua de poder adquisitiu per habitant a Catalunya.

Aquesta situació es dona des de l'any 2001 en relació a Espanya. En canvi, el PIB de Catalunya ha anat creixent respecte al de la Unió Europea dels 27 fins a 2006. Tot i això, l'any 2012 el PIB per càpita català continuava estant per sobre de la mitjana d'ambdós.

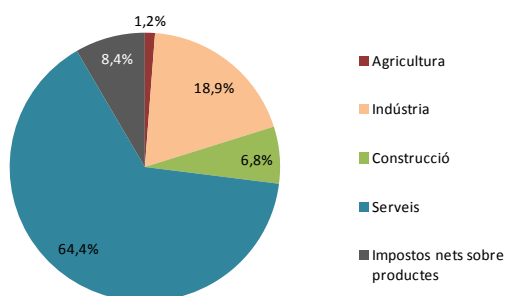
Les causes de la disminució de l'activitat econòmica i de l'estancament posterior que es detecta entre els anys 2008-2012 cal buscar-les, en primer lloc, en la brusca caiguda del sector immobiliari, que havia estat la principal font de creixement en el període 2001-2007; en segon, en les dificultats del sector financer nacional (contagiat, al seu torn, per un context internacional de falta de liquiditat); en tercer lloc, en les polítiques públiques d'ajust aplicades des de l'administració entre 2010 i 2012 com a conseqüència del control del dèficit pressupostari; i, finalment, en el creixent nivell d'endeutament produït per la pròpia contracció econòmica un cop iniciada la crisi (anys 2008-2009).

⁷ Padró municipal d'habitants, 1/1/2012 (INE).

2.3 Estructura productiva

Els serveis constitueixen la principal activitat econòmica a Catalunya amb una participació de més del 64,8% del PIB, essent el comerç, el transport i la restauració els seus principals components (que agregats aporten més del 25%), mentre que els serveis públics (administració, educació, sanitat i serveis socials) estan lleument per sobre del 12%⁸. La tendència cap a la terciarització de l'economia catalana és evident, i en aquest sentit, reproduceix la dinàmica espanyola i

Gràfic 5. Distribució del PIB a Catalunya per sectors d'activitat (2013)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Indicadors d'estructura econòmica, 2013 (IDESCAT)

europea.

Malgrat la continuada tendència a la baixa de l'activitat industrial des dels primers anys del segle XXI (quan suposava el 24% del PIB català), a partir de l'any 2007, i coincidint amb l'inici de la crisi, s'observa una estabilització de la indústria, i en els darrers quatre anys, un lleuger increment (del 17,4% l'any 2009 al 18,9% actual). Així, l'activitat industrial a Catalunya es situa per sobre de la mitjana espanyola (inferior al 16%), característica que constitueix un tret distintiu de l'economia catalana. Les indústries química, farmacèutica, alimentària i metal·lúrgica són les més presents al territori català.

La construcció, després del creixement experimentat durant el cicle d'expansió econòmica anterior a la crisi, ha caigut de manera significativa, i en només 4 anys s'ha reduït a la meitat (de l'11,4% que presentava l'any 2009 al 6,8% de 2013).

El sector primari s'ha mantingut estable a l'entorn de l'1% del PIB de Catalunya en el període 2009-2013 mostrant, fins i tot, un lleuger increment d'una dècima, que el situa en l'1,2% a 2013.

La participació dels impostos en el PIB català ha estat creixent entre 2009 i 2013, en aquest període ha passat del 6,8% de l'any 2009 al 8,4% de 2013.

2.4 Teixit empresarial

A Catalunya, el sector serveis concentra el major nombre d'empreses (segons el tipus d'activitat desenvolupada) i agrupa més del 80% del total d'empreses. Tanmateix, les empreses del sector industrial han estat les que han generat un major valor afegit per unitat, ja que amb menys del 7% d'empreses ha generat el 19,3% de l'activitat econòmica. El comerç, principalment el minorista, seguit del de l'engròs, ha estat el més present en el parc empresarial català l'any 2013, amb un percentatge que evoluciona lleugerament a la baixa des de 2008.

L'any 2013, el major PIB per càpita de Catalunya en relació a la mitjana espanyola es tradueix en un índex d'empreses per habitant més elevat (78,3 empreses per cada 1.000 habitants davant 66,9 empreses, respectivament), el que evidencia un major dinamisme empresarial català.

⁸ Indicadors d'estructura econòmica, 2013 (IDESCAT).

2.5 Mercat de treball

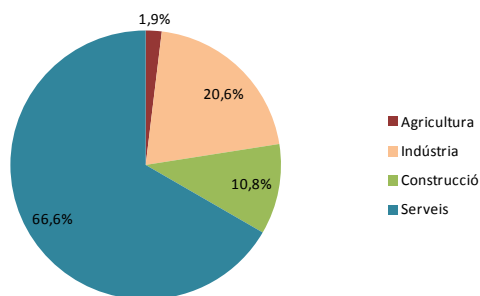
a. Població ocupada

La força laboral a Catalunya el quart trimestre de 2013 és de 2.998.800 persones treballadores, de les que un 52,7% són homes i un 47,3% dones. Per sectors d'activitat, el 74,3% està ocupada en els serveis, el 17,9% en la indústria, el 6,2% en la construcció i el 1,6% al sector agrícola. El pes dels serveis en l'ocupació de les dones és molt més elevat que la mitjana (87,4%, davant el 62,3% dels homes), mentre que la població masculina és més nombrosa en la indústria (24,4% davant 10,6% de les dones), la construcció (10,8% i 1,1%) i l'agricultura (2,5% i 0,5%).

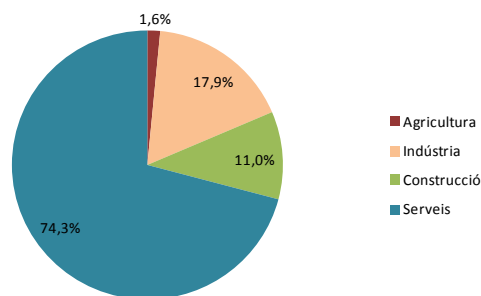
No obstant, i com a conseqüència de la crisi econòmica, la distribució de la població ocupada per gènere i sector d'activitat ha variat notablement en només 5 anys. Per una part, a principis de l'any 2008 el total de la força laboral ocupada era de pràcticament 3,5 milions de treballadors, dels que un 55,6% eren homes i un 44,4% dones. La pèrdua d'ocupació des de principis de 2008 ha estat de més de 609.900 llocs de treball (el 16,9%), i ha afectat en major mesura a la població masculina (amb una caiguda del 23,3%) que a la femenina (8,4%), degut principalment a l'efecte de la pèrdua d'ocupació en la construcció.

Amb dades trimestrals, la major caiguda d'ocupació en el període 2008 i 2013, en termes absoluts, s'ha donat en la construcció (més de 190.000 llocs de treball), seguida de la indústria (183.300) i dels serveis (98.600). Així, tot i que en l'apartat anterior s'assenyalava un lleuger increment de l'activitat industrial, als gràfics 6 i 7 es pot observar que aquest increment no ha anat acompanyat d'un augment del pes de les persones ocupades en aquest sector respecte al total, ans al contrari (20,6% el 2008 front el 17,9% de 2013).

Gràfic 6. Distribució de la població ocupada a Catalunya per sectors d'activitat (4T 2008)

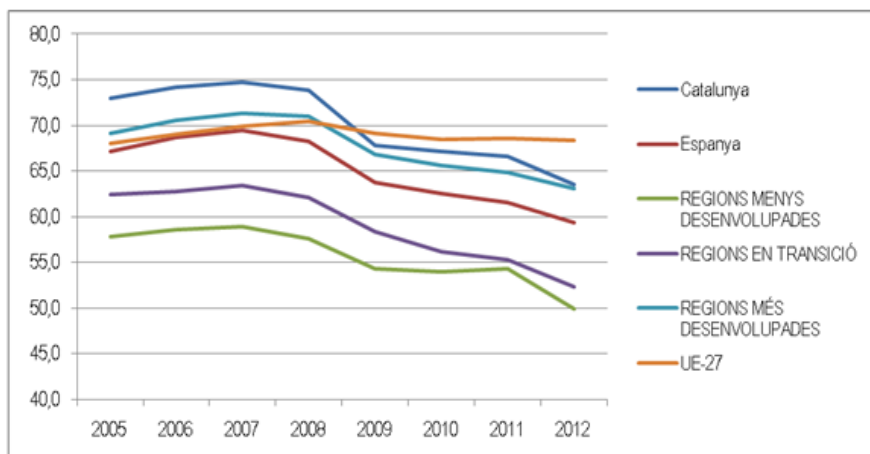
Gràfic 7. Distribució de la població ocupada a Catalunya per sectors d'activitat (4T 2013)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

El resultat d'aquest procés ha estat una estructura menys diversificada de la població ocupada, en la que s'observa una clara tendència a la disminució de l'ocupació en tots els sectors i una especialització cap els serveis (que ocupaven el 66,6% de força de treball catalana el 2008 i donen feina al 74,3% el 2013).

Gràfic 8. Taxa d'ocupació de la població de 20 a 64 anys (2005-2012)

Font: Regional Labour Market Statistics (EUROSTAT)

A Catalunya l'any 2012, la taxa d'ocupació de la població, calculada per a la franja de 20 a 64 anys, segons la metodologia d'Eurostat i els indicadors establerts en l'Estratègia Europa 2020, era del 63,5%, relativament millor que la mitjana espanyola i que la de les regions més desenvolupades d'Espanya, però per sota de la mitjana europea (UE-27), situada per sobre del 68%.

La dinàmica de la taxa catalana en els darrers anys ha estat força negativa, ja que l'any 2007, just abans de l'inici de la crisi econòmica, havia arribat al 74,7%, superant fins i tot la mitjana europea, per la qual cosa el descens en els últims anys és de més del 10%, seguint una tendència similar a l'espanyola.

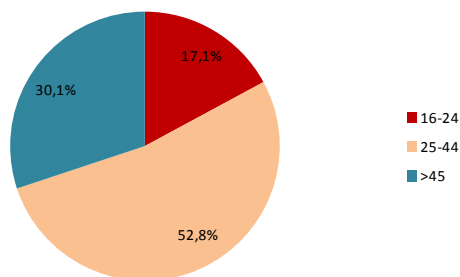
Amb dades comparades a nivell europeu i per sexes, la taxa d'ocupació masculina a Catalunya l'any 2012 es situava en el 67,5%, superior a la mitjana espanyola, idèntica a la de les regions més desenvolupades d'Espanya i per sota de l'europea. El descens experimentat en la taxa d'ocupació masculina és rellevant, ja que havia assolit nivells propers al 85% el 2007 (84,5%).

Per la seva part, la taxa d'ocupació femenina a Catalunya, que era del 59,5% l'any 2012, si bé també ha seguit una dinàmica descendent en el període 2008-2012, presenta una caiguda menor que la masculina, de manera que la distància entre una taxa i l'altra s'ha reduït en més de 13 punts percentuals. Actualment, la taxa d'ocupació femenina catalana és superior a la mitjana espanyola i a la de les regions més desenvolupades d'Espanya, encara que lleugerament inferior a la mitjana europea.

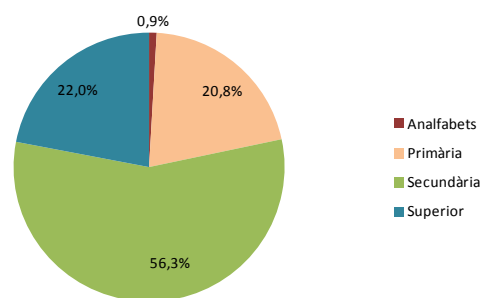
b. Població aturada i taxa d'atur

Segons l'EPA, la població aturada a Catalunya el quart trimestre de l'any 2013 és de 839.500 persones de les que un 54% són homes i un 46,% dones. Catalunya és, després d'Andalusia, la Comunitat autònoma amb un major nombre de persones en situació d'atur.

Gràfic 9. Població en situació d'atur a Catalunya per grups d'edat (4 T 2013)

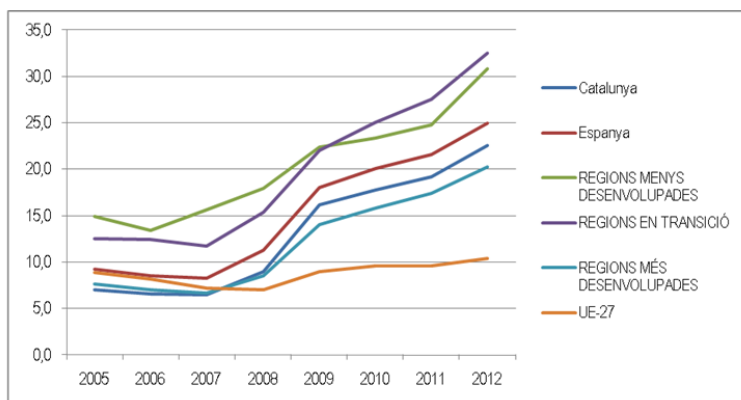
Gràfic 10. Població en situació d'atur a Catalunya per grups d'edat (4 T 2013)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

L'anàlisi per grups d'edat mostra que més del 50% de les persones desocupades es troba en la franja d'edat de 25 a 44 anys, mentre que la població jove (menor de 25 anys) representa el 17,1% i la major de 45 anys, el 30,1%. Pel que fa al nivell d'estudis, el 56,3% de les persones en situació d'atur disposa d'educació secundària, el 22% té formació universitària, i el 20,8%, educació primària.

Gràfic 11. Taxa d'atur de la població major de 15 anys (2005-2012)

Font: Regional Labour Market Statistics (EUROSTAT)

Amb dades comparades d'Eurostat, la taxa d'atur a Catalunya, calculada per a la població major de 15 anys en el període 2005-2012, mostra una dinàmica ascendent a causa de l'impacte de la crisi econòmica, que la situen en el 22,6% l'any 2012. La taxa d'atur femenina era del 22,1%, lleugerament per sota de la taxa global catalana i de la mitjana de les regions més desenvolupades d'Espanya, però per sobre de l'europea.

Per sectors, l'any 2012 la major taxa d'atur registral (TAR)⁹ es donava al sector de la construcció (37,0%), davant el 18,5% de la indústria, el 22,3% del sector agrari i el 16,1% dels serveis. A nivell de branca d'activitat, destaca l'elevada taxa d'atur registral de la indústria tèxtil (34,4%), les activitats administratives (31,0%), l'hoteleria (23,1%) i la indústria metal·lúrgica (21,9%).

c. Ocupació per compte propi

La població ocupada per compte propi a Catalunya l'any 2013 és de 473.000 persones¹⁰, un 16,7% del total de la població ocupada. Aquesta xifra és lleument inferior a l'espanyola, que es situa en el 18,2%. La pràctica totalitat de les persones ocupades per compte propi a Catalunya són treballadores independents, empresàries o membres d'una

⁹ El gabinet tècnic del Departament d'Empresa i Ocupació calcula la TAR, partir de les dades d'atur registrat a les oficines del SOC i de les dades d'afiliacions a la Seguretat Social (SS).

¹⁰ Enquesta de Població Activa, 3er trimestre de 2013 (INE).

cooperativa, i només en una proporció molt petita es dona el treball en ajut familiar (excepte en les dones del sector agrícola).

A Catalunya, l'ocupació per compte propi és més comuna entre la població masculina (20,5%) que entre la femenina (12,4%), igual que a la resta d'Estat, i és més freqüent al sector agrícola (de fet, és majoritària en aquest sector ja que afecta al 55,4% de les persones ocupades) i a la construcció (35,1%) que a la indústria (7,5%) o als serveis (16,4%). La distribució de l'ocupació per compte propi per sectors d'activitat entre Catalunya i Espanya és força similar.

Pel que fa al perfil de les persones que treballen per compte propi a Catalunya, un 76,2% treballa al sector serveis (per un 72,1% en el total d'Espanya), un 80,2% no té cap persona assalariada a càrrec (per un 78,7% a Espanya), un 66,4% són homes (xifra idèntica a l'espanyola), un 44,5% té de 40 a 54 anys (per un 45,4% a Espanya), un 90,7% tenen nacionalitat espanyola (per un 92,4% a Espanya) i un 82,6% cotitza per la base mínima (per un 85,3% a Espanya). El perfil de persona autònoma a Catalunya no mostra, doncs, cap diferència destacable respecte al perfil que es dona a l'Estat.

Amb l'objectiu de conèixer l'activitat emprenedora i la seva evolució, l'Observatori Internacional GEM (Global Entrepreneurship Monitor) elabora la taxa d'activitat emprenedora (TEA). Aquest indicador mesura el percentatge de població adulta (entre 18 i 64 anys) involucrada en el procés de creació d'empreses i que posseeix una part del capital. A Catalunya, l'any 2012, segons l'Informe executiu del projecte GEM, la TAE va ser del 7,9%, el que implica que 385.900 persones van participar en algun projecte d'emprenedoria.

Taula 1. Taxa d'activitat emprenedora a Catalunya per sexe (2012)

	2012
TAE	7,9
TAE Dones	4,9
% Dones	30,5%
TAE Homes	10,8
% Homes	65,9%

Font: Informe executiu GEM a Catalunya 2012 (GEM, 2013)

Taula 2. Taxa d'activitat emprenedora a Catalunya, Espanya i la UE (2012)

	2012
Catalunya	7,88
Espanya	5,7
UE	7,64

Font: Informe executiu GEM a Catalunya 2012 (GEM, 2013)

L'anàlisi de gènere mostra una major taxa d'activitat emprenedora entre la població masculina (10,8) que entre la femenina (4,9). En el seu conjunt, la TAE catalana és clarament superior a la mitjana espanyola (5,7%) i lleugerament superior a l'europea (7,6).

2.6 Desocupació en els grups més desfavorits

L'Estratègia Catalana per a l'Ocupació 2012-2020 assumeix els col·lectius prioritaris que assenyala la Llei 56/2003, de 16 de desembre, d'Ocupació, és a dir: "persones amb especials dificultats d'integració en el mercat de treball, especialment joves, amb particular atenció a aquells amb dèficit de formació, dones, persones en situació d'atur de llarga durada, majors de 45 anys, persones amb discapacitat o en situació d'exclusió social i immigrants (...) en el marc del Sistema Nacional d'Ocupació".

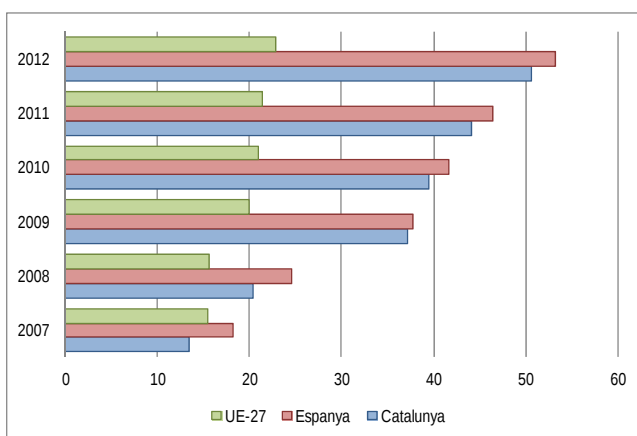
a. Joves

La desocupació juvenil és un fenomen que està afectant especialment l'Estat espanyol durant aquest període de crisi econòmica, i el cas de Catalunya no és una excepció. La població jove¹¹ presenta una temporalitat laboral per sobre de la mitjana de la població ocupada, i pateix especialment la situació de dualitat del mercat de treball, el que complica la seva inserció i permanència en el treball.

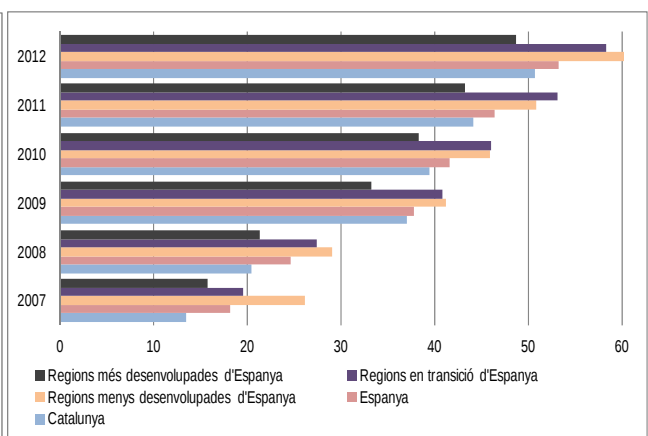
La dificultat de la població jove per trobar feina a Catalunya es deu, en part, al fet que abans de l'inici de la crisi molts joves amb baixa qualificació es van ocupar en sectors que en van resultar especialment afectats (principalment, la construcció) i, en part, a la manca d'oportunitats conseqüència de la crisi econòmica, fins i tot pels joves amb estudis superiors.

Amb dades comparades, l'any 2012 la taxa d'atur juvenil a Catalunya es situava en el 50,7%, lleugerament per sota de la mitjana espanyola (53,2%) però per sobre de la mitjana de les regions més desenvolupades d'Espanya (48,7%), i notablement per sobre de l'europea (22,9%). La gravetat d'aquesta situació es fa palesa si es comparen les dades amb les de l'any 2007, quan la taxa d'atur juvenil a Catalunya era del 13,5%, inferior fins i tot a la mitjana europea (15,5%). Per tant, a Catalunya en només 5 anys, aquesta taxa s'ha multiplicat pràcticament per quatre, quan l'europea s'ha incrementat en tan sols 7 punts.

Gràfic 12. Taxa d'atur juvenil (15-24 anys) a Catalunya, Espanya i la UE (2007-2012)

Gràfic 13. Taxa d'atur juvenil (15-24 anys) a Catalunya, Espanya i regions més desenvolupades, en transició i menys desenvolupades d'Espanya (2007-2012)

Font: Regional Labour Market Statistics (EUROSTAT)

A més, l'any 2012 a Catalunya el nombre de joves que estaven fora del mercat de treball i que tampoc estudiaven ni rebien formació suposava el 21% del total de joves, percentatge per sobre de la taxa espanyola (18,8%) i significativament superior a l'europea (13,2%).

¹¹ Si bé l'Estratègia catalana per a l'ocupació 2012-2020 parla específicament de l'ocupació juvenil fent referència als menors de 30 anys, en aquest apartat s'analiza l'ocupació juvenil per a les edats compreses entre els 15 i els 24 anys, ja que aquestes són les dades disponibles a Eurostat que permeten l'anàlisi comparativa regional.

Eurofond realitza, des de 2008, estimacions sobre el cost de l'atur o la inactivitat dels joves considerant tant les prestacions per desocupació com altres costos, per exemple, els impostos que es deixen d'ingressar si una persona no treballa. Malgrat les xifres han de ser preses amb cautela, en els tres primers anys d'elaboració d'aquestes estimacions es va produir un increment de 3 punts percentuals en els costos, fins arribar al 1,12% del PIB l'any 2011 (153.000 milions d'euros). L'Estat espanyol ocupa el quart cost més elevat de l'eurozona (15.700 milions d'euros).

L'atur juvenil afecta tant dones com homes. L'any 2012 la taxa d'atur juvenil femenina (48,2%) era lleument inferior a la masculina (52,9%), si bé era igualment molt elevada i superior a la mitjana europea (22,1%). Ambdues taxes han seguit una evolució paral·lela, tot i que l'any 2007 eren els homes els qui presentaven millors valors (12,3% davant del 15% de les dones).

D'altra banda, els joves entre 16 i 24 inscrits al SOC a desembre de 2013 com a demandants d'ocupació no ocupats (DONO) representen el 7,2% del total, essent aquesta xifra lleument superior entre els homes (8,2%) que entre les dones (6,9%).

Les tres quartes parts del col·lectiu de joves DONO es concentra en el tram de 20 a 24 anys (76%). Per nivell formatiu, el 7% dels joves de 16 a 24 anys tenen estudis no superiors a la primària, el 58% han cursat secundària (amb i sense ESO), el 30,4% estudis equivalents al batxillerat i el 4,6% té formació universitària i post-universitària.

Per grups d'ocupació¹², el sector amb més joves demandants no ocupats és el de treballadors/res de la restauració, personals i venedors/res (representa el 36% de les demandes d'aquests joves de 16 a 24 anys), seguit pels que cerquen ocupacions elementals (27,1%) o els artesans, treballadors/res d'indústries i de la construcció (12,6%). En l'altre extrem, les ocupacions menys sol·licitades són les de militar, director/a i gerent; treballador/a en activitats agrícoles, ramaderes i pesqueres; i les ocupacions d'operador/a- instal·lador/a de màquines i muntador/a, que no arriben al 2%.

No obstant, si es té en compte el gruix de les ocupacions sol·licitades pel total de la població es pot observar que els joves de 16 a 24 anys no ocupats suposen el 28% de les demandes de militars, només el 14,4% de les demandes de treballadors/res de la restauració, personals i venedors/res, i un 11,3% dels demandants d'activitats agrícoles, ramaderes i pesqueres.

Una dada rellevant és que més d'una tercera part dels joves demandants d'ocupació no ocupats (33,9%) no han tingut cap ocupació anteriorment. Aquest percentatge és notablement més baix si s'observen les persones demandants sense ocupació prèvia respecte el total de demandants (5,5%), el que indica que el 47% dels demandants que estan en cerca de la seva primera feina són joves de 16 a 24 anys.

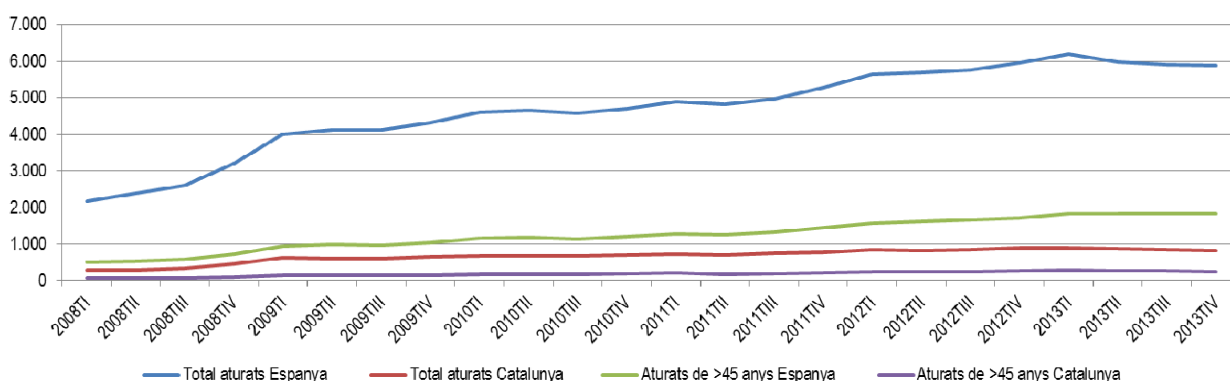
La distribució dels joves DONO per procedència indica que un 82,3% és de nacionalitat espanyola, un 2,3% pertany a la UE i un 15,3% és extracomunitari. Mentre els joves demandants no ocupats amb nacionalitat espanyola i extracomunitària suposen un percentatge molt similar sobre el total de demandants de les seves nacionalitats respectives (7,8% i 7,5%), els joves comunitaris no espanyols en situació d'atur suposen el 4,8% del total de demandants comunitaris.

¹² Cal tenir en compte que els demandants d'ocupació inscrits al SOC poden sol·licitar més d'una ocupació. Aquí la informació és refereix a la primera ocupació sol·licitada.

b. Majors de 45 anys

Segons dades de la EPA del quart trimestre de 2013, a Catalunya hi ha 252.400 persones desocupades de 45 o més anys. El nombre d'aturats majors de 45 anys a Catalunya i Espanya durant els últims anys (2008-2012) ha seguit una evolució clarament ascendent, paral·lela a l'evolució general de l'atur per a tota la població.

Gràfic 14. Evolució del nombre d'aturats a Catalunya i Espanya. Total i > 45 anys (T.IV 2008- T.IV2013)

Font: Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Si bé la taxa d'atur per les persones majors de 45 anys és inferior a la taxa d'atur pel conjunt de la població activa, i si bé no és el col·lectiu majoritari en situació d'atur (representa el 30,1% dels aturats, àmpliament superat per la franja d'edat de 25 a 44 anys, que suposa el 52,8%), aquest grup presenta unes característiques especials que el fan especialment vulnerable en cas de pèrdua d'ocupació, com la necessitat d'haver de fer un sobreesforç per poder desenvolupar noves activitats derivat del fet habitual d'haver realitzat la mateixa feina durant molts anys, l'existència de responsabilitats familiars o el handicap de l'edat a l'hora de trobar una nova feina.

De fet, els majors de 45 anys conformen el 63% dels aturats de llarga durada inscrits com a demandants d'ocupació al SOC a desembre de 2013, en front del 30% que representen els aturats de llarga durada de 30 a 44 anys. És per aquest motiu que el grup de població de 45 anys o més té un tracte prioritari i específic en l'Estratègia Catalana per a l'Ocupació a Catalunya 2012-2020, prioritat que també recull aquest PDPO amb l'objectiu d'anticipar-se a la possibilitat que més persones en aquesta franja d'edat caiguin en l'atur de llarga durada, evitant d'aquesta manera els perjudicis associats a aquesta situació, que s'exposen en el següent apartat.

c. Persones en situació d'atur de llarga durada

La reducció en el temps que s'està a l'atur és un dels factors crítics per sortir de la situació de desocupació, ja que a mesura que aquest temps augmenta es redueixen les probabilitats de trobar feina i la cobertura econòmica per la situació d'atur. Això és degut, segons indiquen diversos estudis¹³, al fet que en els processos de selecció de personal s'observa una clara preferència a valorar més positivament, i per tant a seleccionar, les persones que porten poc temps

¹³ Ghayad R. i Dickens W. *What can we learn by disaggregating the unemployment –vacancy relationship?* A "Public Policy Briefs" Federal Reserve Bank of Boston. 2013. <http://www.bostonfed.org/economic/ppb/2012/ppb123.pdf>

a l'atur. Aquesta preferència es situa per sobre del nivell de formació i de l'experiència, i es dona també en contextos de creixement econòmic.

Segons dades de l'EPA el quart trimestre de 2013, el 59,2% de les persones en atur feia 1 any o més que es troben en aquesta situació, i el 36% en feia 2 o més. L'atur de llarga durada comporta un risc elevat d'exclusió social (a desembre de 2013, el 43,6% dels desocupats que no perceben cap prestació o subsidi són persones en situació d'atur de llarga durada).

Amb dades del SOC, els desocupats de llarga durada suposen, a desembre de 2013, pràcticament la meitat (44,5%) de les 629.586 persones en situació d'atur inscrites en aquest organisme (és a dir, 279.976 persones), essent les dones majoria en aquest grup (53,3%). Per nivell formatiu, el 17,4% de les persones en situació d'atur de llarga durada tenen estudis iguals o inferiors a l'educació primària; un 54,5%, primera etapa de secundària (amb i sense títol d'ESO); un 22,1%, estudis secundaris (equivalents a batxillerat) i un 6% formació universitària i post-universitària, distribució pràcticament idèntica a la que s'obté si s'analitza la del total de demandants.

Si s'observen les ocupacions desenvolupades amb anterioritat a la situació d'atur, el 56,7% de les persones en situació d'atur en el sector de la indústria ho són de llarga durada, tot i que la distribució és força semblant en tots els sectors. Així, les persones en situació d'atur de llarga durada provenen, en la seva major part, del sector serveis (60,4%) tal i com succeeix amb el total de desocupats (65%), i seguidament de la indústria (18,2% i 14,5%, respectivament), la construcció (15,2% i 13,3%), les persones sense una ocupació anterior (4,7% i 5,1%) i, finalment, l'agricultura (1,5% davant el 2,3% del total dels desocupats).

El 15,1% de les persones en situació d'atur de llarga durada perceben alguna prestació contributiva (en front del 25,5% del total de desocupats), un 17,5%, un subsidi per a majors de 52 anys (el 88,4% de les persones perceptores d'aquest subsidi estan en situació d'atur de llarga durada), un 12,4%, un altre tipus de subsidi (percebut pel 13,5% del total de desocupats) i un 7,8% una Renta Activa d'Inserció (RAI), essent les persones en situació d'atur de llarga durada el 84% del total de les perceptores d'aquesta ajuda¹⁴.

d. Dones

A Catalunya, la taxa d'atur femenina al quart trimestre de 2013¹⁵ és del 21,41 front el 22,29 de la masculina; a Espanya, la diferència entre una taxa i l'altra tampoc és massa significativa, però contràriament al que succeeix a Catalunya, la femenina és més elevada que la masculina (un 26,54 front un 25,04). En el mateix període, la taxa d'ocupació femenina a Catalunya és del 45,31, mentre que la masculina se situa en el 53,33; totes dues, però, són superiors a les registrades a l'Estat que presenten valors per sota de 50, tant per les dones com pels homes (39,64 i 49,5, respectivament).

A Catalunya i Espanya les dones segueixen treballant de forma molt majoritària als serveis; el 87,8% de l'ocupació femenina es concentra en aquest sector (el 89,4% a l'Estat), la indústria representa el 10,6% (el 7,2% a l'Estat) i la construcció i l'agricultura tenen una presència testimonial amb un 1,1 i un 0,5% respectivament, (en el cas d'Espanya, el 1 i el 2,4%). Un nombre significatiu de les dones que treballen a Catalunya ho fan en el grup de treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors (411.400, el 29% de les ocupades), i en el de tècnics i professionals científics i intel·lectuals (313.900 dones, el 22,1%). A aquests dos grups el segueixen el d'empleats comptables,

¹⁴ Els darrers apartats fan referència a dades recollides pel SOC.

¹⁵ Enquesta de Població Activa, 4rt trimestre de 2013, INE

administratius i altres empleats d'oficina (19,8%), el d'ocupacions elementals (13,3%) i el de tècnics professionals de suport (7,5%). Només 45.100 dones, el 3,2% de les ocupades ho estan al grup de directors i gerents.

Per grups d'edat, l'ocupació femenina es concentra en el tram de 35 a 44 anys (31,5% a Catalunya i 31,6% a l'Estat), seguit pel de 45 a 54 anys (25,7% a Catalunya, 25,9% a l'Estat), el de 25 a 34 (23,6% i 24,4%, respectivament) i el de 55 i més anys (14,1% a Catalunya, 13,6% a l'Estat). Les dones ocupades de 20 a 24 anys representen el 4,8% del total de les ocupades (el 4,2% a Espanya) i les de 16 a 19 anys, el 0,3%, tant a Catalunya com a Espanya. La gran majoria de dones que treballen a Catalunya ho fan al sector privat (1.167.700 dones, el 82%), a l'Estat el percentatge és del 79,8%.

Per que fa al nivell formatiu cal assenyalar que el 47,3%¹⁶ de les ocupades tenen estudis superiors front el 40,2% dels homes; el 22,8%, primera etapa d'educació secundària (28,1% en el cas dels homes); i el 13,5%, segona etapa d'educació secundària (13,2% , els homes). Aquests percentatges són molt similars a l'Estat on el 46,4% de les dones que estan ocupades tenen titulació universitària; el 22,9%, primera etapa d'educació secundària i el 13,9% segona etapa d'educació secundària. Tanmateix, les dones perceben a Catalunya de mitjana gairebé 8.000 euros menys a l'any que els homes (el salari brut anual dels homes és de 28.025,61, el de les dones és de 20.799,74)¹⁷; a Espanya la diferència és inferior (uns 6.000 euros), però el salari mig de dones i homes és més baix (19.767,59 i 25667,89, respectivament).

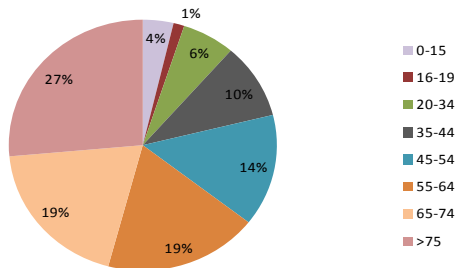
Al quart trimestre de 2013 i amb dades de l'Idescat, la taxa d'activitat de la població femenina catalana (57,6) se situa per sobre de l'espanyola (52,7), de la de la zona euro (50,6) i de la UE (51,1); no obstant, les oportunitats laborals de les dones en el mercat de treball encara no són les mateixes que les dels homes. Com s'ha indicat, la població femenina percep salaris més baixos, té un major risc de pobresa un cop realitzades les transferències socials (un 20,3%, davant el 18% dels homes), més dificultats per incorporar-se al mercat de treball (el 26,3% de les dones que busquen feina tenen estudis superiors, només el 19,6% dels homes que la busquen tenen aquest nivell formatiu), i el percentatge dones que treballen a temps parcial triplica el d'homes, el que té efectes en la quantia de les prestacions per desocupació i jubilació i és un dels factor que explica el major risc de pobresa de les dones.

¹⁶ Enquesta de Població Activa, primer trimestre de 2014, INE

¹⁷ Idescat, Institut d'estadística de Catalunya, dades corresponents a 2011, últimes disponibles.

e. Persones amb discapacitat

Gràfic 15. Distribució de les persones amb discapacitat reconeguda per franges d'edat. Catalunya (2013)

Font: Estadística de persones amb discapacitat a Catalunya, Dept. Benestar i Família, Generalitat de Catalunya. Any 2013

Les dificultats per trobar feina de les persones amb discapacitat, ja sigui en entorns protegits o al mercat laboral ordinari, les converteix en un col·lectiu prioritari en el disseny de polítiques d'ocupació, com indica, per exemple, l'Estratègia espanyola sobre discapacitat (2012-2020).

L'any 2013 a Catalunya es compten 513.000 persones amb discapacitat reconeguda (el 6,8% del total de la població), xifra que representa un increment del 108,9% respecte les 245.000 censades l'any 2000 (quan representaven el 3,9% de la població). Aquest increment tant notable s'ha donat en tres Comunitats autònomes, Illes Balears, Castella-La Manxa i Catalunya, per aquest ordre¹⁸.

Per franges d'edat, s'aprecia com el nombre de persones amb discapacitat reconeguda augmenta paral·lelament a l'envelliment de la població, 259.539 són les persones amb discapacitat en edat activa (dels 16 als 64 anys).

Les últimes dades disponibles en matèria d'ocupació per aquest col·lectiu provenen de l'estadística "El empleo de las personas con discapacidad" de l'INE, que s'inicia l'any 2008 i disposa de dades fins a 2012. Aquest grup poblacional mostra històricament una taxa d'activitat molt baixa, concretament del 35,1% l'any 2012 a Catalunya, essent el percentatge espanyol lleument superior (36,6%). No obstant, en termes absoluts, Catalunya és la Comunitat autònoma que concentra el major nombre de persones discapacitades actives, amb pràcticament el 18% del total nacional, i Andalusia el d'inactives (20,64%).

Tanmateix, si s'observen les taxes autonòmiques de contractació de persones amb discapacitat s'observa que Catalunya es situa per sota la mitjana, de fet és una de les quatre Comunitats amb un valor més baix: poc menys de l'1% del total de contractes realitzats a Catalunya l'any 2012 van afectar a persones amb discapacitat (18.743 contractacions, que suposen un 1,1% menys que l'any anterior).

Segons dades del Servicio Público de Empleo Estatal (SEPE), l'any 2012 a Catalunya hi havia 14.606 persones amb discapacitat en situació d'atur (el 2,2% de les persones amb discapacitat actives en aquell moment), el que suposa una variació de gairebé el 30% respecte l'any anterior.

¹⁸ Informe Estatal del Mercado de Trabajo de las Personas con Discapacidad. Observatorio de las Ocupaciones, SEPE, 2013.

2.7 Diagnosi territorial

Taula 3. PIB i PIB per càpita per províncies a Catalunya (2012) i variació (2005-2012)

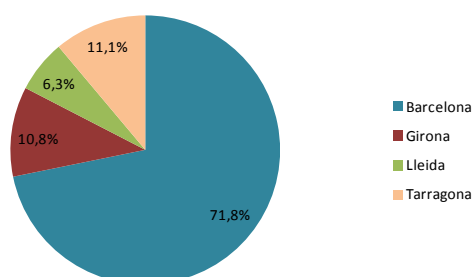
	PIB 2012	% de variació 2005-2012	PIB per càpita 2012
Barcelona	143.030	73,4	26.600
Girona	19.429	10	26.700
Lleida	11.533	5,9	26.800
Tarragona	21.004	10,8	26.500

Font: Regional Economic Statistics (EUROSTAT).

A nivell provincial, Lleida presenta l'any 2012 el PIB per càpita més elevat de Catalunya, si bé les diferències són mínimes entre les quatre demarcacions. Per volum, Barcelona, amb la seva àrea metropolitana, és la regió més dinàmica de Catalunya, i genera més de 143.000 milions d'activitat econòmica, pràcticament el 75% del total.

En termes de població ocupada, el 71,8% del total de la força laboral catalana es concentra a la demarcació de Barcelona¹⁹. Atès que el percentatge d'ocupació a Barcelona és menor al pes que representa l'activitat econòmica en el conjunt del territori català, és evident el major valor afegit de la producció a Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Gràfic 16. Distribució de l'ocupació per províncies a Catalunya, (3 T 2013)

Font: Enquesta de Població Activa, dades trimestrals (INE)

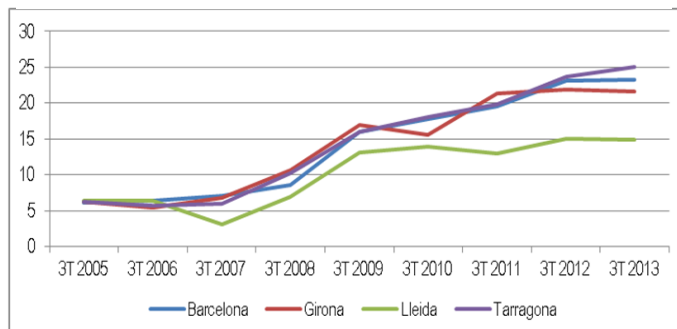
Tanmateix, l'anàlisi de l'evolució temporal un cop iniciat el període de crisi econòmica (2008-2013) evidencia que a Catalunya hi ha una lleugera tendència de l'ocupació a mostrar una distribució territorial menys concentrada a Barcelona, sobretot en els dos últims anys, ja que la pèrdua d'ocupació respecte a la situació de 2008 és més gran a Barcelona (19,9%) que a la resta de províncies, destacant Girona com la que té un menor increment de l'atur (13,9%), 6 punts inferior a la registrada a Barcelona.

En termes d'ocupació per compte propi i esperit emprenedor, l'anàlisi territorial del *Global Entrepreneurship Monitor* situa les demarcacions de Lleida i Girona al capdavant de l'activitat emprenedora de Catalunya, amb taxes del 16,3% i el 13,3%, més del doble que a Tarragona i Barcelona (7,12% i 6,52%, respectivament).

¹⁹ Enquesta de Població Activa, 3er trimestre 2013 (INE)

La província més castigada per l'atur en el període 2005-2013 ha estat Tarragona, amb més d'un 25% de la població desocupada, seguida de Barcelona (23,3%) i Girona (21,6%). Destaca la reduïda taxa d'atur de Lleida (si més no en termes comparatius) que no arriba al 15%. Aquest és un fet notable, ja que l'any 2005 les taxes d'atur eren similars en totes les demarcacions de Catalunya. Al llarg del període de crisi, l'atur ha seguit una tendència creixent en totes fins a l'últim trimestre de 2012, quan sembla estancar-se.

Gràfic 17 Taxa d'atur per províncies a Catalunya (2005-2013)

Font: Enquesta de població activa, dades trimestrals 2005-2013 (INE)

3. PRIORITATS I OBJECTIUS

A partir de les dades presentades en la contextualització s'aprecia com la crisi econòmica ha comportat un retrocés en les millores en l'ocupació que s'havien donat des de finals del segle passat, afectant cada cop a un percentatge més gran de població. En aquest context, els serveis d'ocupació han de donar resposta a les necessitats d'una societat amb uns nivells elevats d'atur i d'inestabilitat laboral amb uns recursos que s'han vist afectats per les reduccions pressupostàries. A fi d'incrementar l'eficiència en l'ús d'aquests recursos, les polítiques han d'establir prioritats que identifiquin els factors més crítics a entomar, així com el camí a seguir per millorar l'ocupació a Catalunya.

3.1 Prioritats

El PDPO 2014-2016 parteix de les prioritats fixades per l'**ECO 2012-2020**, que estan adaptades a l'Estratègia Europea 2020. L'ECO contempla **5 eixos estratègics prioritaris**:

- > Augmentar la participació en el mercat laboral i reduir l'atur.
- > Adequar i millorar les competències professionals a les necessitats del mercat de treball.
- > Promoure una ràpida i adequada reinserció de les persones al mercat de treball.
- > Promoure la igualtat de gènere al mercat de treball.
- > Disposar d'un servei d'ocupació amb l'estructura, els mitjans i els instruments adequats per poder assolir els objectius anteriors.

L'ECO 2012-2020 estableix per a Catalunya la priorització de determinats **col·lectius** de persones en situació d'atur per ser els més afectats per la crisi socioeconòmica:

- > Joves menors de 30 anys.
- > Persones amb especials dificultats d'inserció al mercat de treball i/o en situació de vulnerabilitat sociolaboral:
 - Persones en situació d'atur de llarga durada i/o sense cobertura econòmica o en situació d'exclusió social.
 - Persones majors de 45 anys, d'entre les quals es farà un especial seguiment de la participació de les persones de 54 i més anys, en línia amb les directrius europees.
 - Persones perceptores de la Renda Mínima d'Inserció (RMI).
 - Persones amb discapacitat.

Tanmateix, el PDPO hauria de contemplar els referents recollits a l'**Estratègia espanyola d'activació per a l'ocupació (EEAE) pel període 2014-2016**²⁰, així com els establerts periòdicament pel **Pla anual de polítiques d'ocupació (PAPE)**. La EEAE preveu:

²⁰ La EEAE està pendent d'aprovació pel Govern de l'Estat.

- > Millorar l'ocupabilitat dels joves, donant compliment a allò previst per la Garantia Juvenil.
- > Millorar l'ocupabilitat d'altres col·lectius, especialment afectats per l'atur com ara els desocupats de llarga durada, majors de 55 anys.
- > Millorar la qualitat de la formació professional per a l'ocupació.
- > Millorar la vinculació entre polítiques actives i passives d'ocupació.
- > Impulsar l'emprenedoria.

El PDPO també fixa com a prioritat el desenvolupament del **Pla de Garantia juvenil a Catalunya**, mitjançant el qual el SOC donarà compliment a la Garantia juvenil, estratègia de la Comissió Europea basada en la reducció del temps d'inactivitat del joves menors de 25 anys que hagin finalitzat un procés formatiu o es trobin en situació d'atur. La Garantia juvenil segueix les bones pràctiques de països com Suècia, Finlàndia, Dinamarca o Àustria, o recentment algunes regions d'Irlanda i Itàlia, que al llarg dels darrers 30 anys han dut a terme plans específics que han assolit excel·lents resultats en la reducció de l'atur juvenil.

Per a poder donar resposta a les prioritats descrites **es fomenta la concentració de les intervencions** i s'avaluarà si els programes han incidit de forma efectiva en la millora de la situació de les persones beneficiàries.

3.2 Objectius

En tant que el PDPO ha de definir els objectius de les polítiques d'ocupació de Catalunya per a un període concret, s'ha partit, com s'ha dit, dels objectius identificats a l'ECO 2012-2020, l'Estratègia Europa 2020 i l'EEAE (documents que conformen, en part, el marc estratègic del PDPO) per adaptar-los a les necessitats específiques del mercat de treball català. Així, pel període 2014-2016 s'estableixen els següents objectius:

- > Consolidar les actuacions d'orientació que es duen a terme per part de les Oficines de treball del SOC i per part d'altres entitats que col·laboren amb el SOC, així com la coordinació entre elles.
- > Incrementar la qualificació i les certificacions, afavorint que la formació augmenti la seva vinculació amb les necessitats del mercat de treball.
- > Impulsar i desenvolupar el model català de formació dual.
- > Endegar i desenvolupar la nova Llei del SOC quan sigui aprovada pel Parlament de Catalunya i definir els nous espais de concertació territorial a través d'aquesta, així com el model de col·laboració públic-privada, en un procés de participació amb les organitzacions del CDSOC.
- > Implementar la Garantia Juvenil a Catalunya.
- > Seguir impulsant l'emprenedoria.

4. SERVEIS OCUPACIONALS

Els Serveis Ocupacionals, són el conjunt de serveis i de programes d'orientació, formació i desenvolupament local que integren les polítiques d'ocupació de Catalunya, i que permeten mantenir una oferta diversificada que assegura la prestació a la ciutadania d'un servei complet i de qualitat.

Entre les actuacions que formen part d'aquesta oferta hi ha la informació laboral (dinàmica del mercat de treball, modalitats de contractació, recursos ocupacionals per tipologia de persones, necessitats i territoris,...), l'orientació professional (diagnòstic ocupacional, itinerari per a la millora de l'ocupabilitat, activació i motivació vers l'ocupació, entrenament en la cerca de feina,...), o l'assessorament individualitzat (tutorització al llarg de l'itinerari, gestió de la demanda d'ocupació,...), entre d'altres.

Els serveis, que poden estar interrelacionats entre ells, donen resposta a drets i necessitats de caràcter genèric de persones, empreses, sectors i/o territoris; tenen caràcter estable i s'han de prestar de manera continuada durant el període de vigència del PDPO. Complementàriament, els programes donen resposta a necessitats i/o demandes concretes i/o puntuals de persones, empreses, sectors i/o territoris.

El PDPO 2014-2016 definirà anualment la programació del SOC ajustant-se a les necessitats concretes del moment i la integrarà en forma d'annex al present document.

4.1 Orientació professional

Integra els serveis i programes d'informació, acompanyament, motivació i assessorament que, tenint en compte les circumstàncies personals i professionals de la persona usuària, li permetin conèixer les seves capacitats i els seus interessos, així com gestionar el seu itinerari de qualificació, la cerca d'ocupació o la posada en marxa d'iniciatives empresarials.

Es tracta principalment de serveis d'informació, assessorament i orientació.

- a) El servei d'informació permet l'accés a la informació i a l'assessorament sobre les polítiques d'ocupació, les ajudes per a la formació, les mesures de foment de l'ocupació (com accedir-hi i com tramitar-les), i les modalitats i formes de contractació.
- b) El servei d'orientació facilita:
 - > La definició del perfil professional, considerant les característiques personals i competències professionals de la persona.
 - > La identificació de les alternatives professionals de la persona, a partir de la definició del perfil i de la identificació del seu índex d'ocupabilitat.
 - > El disseny de l'itinerari personalitzat d'inserció i la derivació cap al servei adequat.
 - > El seguiment de la participació a través de l'itinerari.
 - > L'activació per la cerca de feina.

4.2 Qualificació professional

Contempla els serveis i programes de formació professional per a l'ocupació i els d'acreditació de competències. Integra, per tant, el conjunt d'accions formatives que, donant resposta a les necessitats de les persones els permeten adquirir coneixements i competències al llarg de la vida laboral. Així mateix, integra les necessitats de les empreses i el conjunt d'actuacions d'avaluació, reconeixement i certificació de les competències professionals adquirides mitjançant l'experiència laboral o per vies no formals de formació.

Aquestes accions són principalment:

- > Informació sobre el conjunt de l'oferta de formació professional existent.
- > Millora de les competències professionals de les persones mitjançant una oferta de qualificació acreditable.
- > Avaluació, reconeixement i acreditació de les competències professionals.

4.3 Oportunitats d'ocupació

Són serveis i programes que comporten una experiència professional, es desenvolupen en un entorn real de treball, permeten la qualificació per a la inserció laboral, i donen resposta a les necessitats de persones que formen part de col·lectius que, de manera conjuntural o estructural, presenten especials dificultats d'inserció laboral bé sigui pel temps que porten en situació d'atur, per seu escàs nivell de qualificació, i per la manca d'experiència professional o per una combinació de tots aquests factors. Aquests serveis i programes, com els de Treball i formació, promouen la igualtat en l'accés a l'ocupació i la participació en el mercat de treball i donen resposta a la resolució 577/X del Parlament de Catalunya, sobre l'increment de la pobresa i les desigualtats. Una de les seves principals aportacions és la possibilitat d'adquirir experiència laboral en una situació idèntica a la que es dona en un lloc de treball aconseguit d'entre els que s'oferten al mercat de treball ordinari. Aquest fet incideix significativament en la millora de l'ocupabilitat de les persones i n'augmenta la confiança i la motivació envers les possibilitats d'aconseguir feina i romandre-hi.

4.4 Foment de la igualtat d'oportunitats en l'ocupació

El SOC elabora i impulsa programes que, de manera transversal, promouen la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació; la permanència en el lloc de treball; la promoció professional; la conciliació de la vida personal, familiar i laboral; i la corresponsabilitat entre els sexes.

4.5 Foment de l'emprenedoria i l'autoocupació

Integra els serveis i programes que s'adrecen a fomentar les iniciatives empresarials mitjançant l'economia social, el treball autònom o altres fórmules jurídiques, i es concreten en actuacions de:

- > Informació i assessorament per a l'emprenedoria i l'autoocupació, amb un especial èmfasi en el foment del treball autònom i l'economia social.

4.6 Promoció del desenvolupament econòmic local i la creació d'ocupació

Per a fer front a les desigualtats territorials es duran a terme serveis i programes adreçats a la generació d'ocupació, la creació d'activitat empresarial, i la dinamització i l'impuls del desenvolupament econòmic local. Aquests serveis i programes integren actuacions impulsores d'un desenvolupament socioeconòmic integrat, equilibrat, equitatiu i sostenible que intervenen sobre les persones en situació d'atur i el teixit productiu local, especialment el vinculat als sectors estratègics de cada territori. Les actuacions poden ser de planificació estratègica, dinamització territorial o innovació en matèria d'ocupació i desenvolupament local.

4.7 Foment de la mobilitat geogràfica

Les oportunitats laborals divergeixen entre el diferents territoris; per aquest motiu, i amb l'objectiu de millorar les competències professionals i facilitar l'accés al mercat de treball de les persones, el SOC ajudarà a fomentar la mobilitat geogràfica, professional i de qualificació a través dels seus serveis i programes.

4.8 Atenció a les necessitats de les empreses

El teixit empresarial català, tot i ser més ric i comptar amb més empreses per habitant que la mitja espanyola, s'ha vist igualment afectat per la crisi econòmica. Per a recolzar l'activitat empresarial es reforçaran els serveis i programes adreçats a millorar la competitivitat de les empreses a curt, mig i llarg termini, tot identificant i promovent oportunitats per al manteniment i la generació d'ocupació a Catalunya.

4.9 Intermediació en el mercat de treball

La intermediació en el mercat de treball té com a objectiu facilitar la relació entre l'oferta i la demanda d'ocupació. Amb independència de l'agent que la realitzi, la intermediació laboral té la consideració de servei de caràcter públic, d'acord amb l'article 20.3 de la Llei 56/2003, de 16 de desembre, d'Ocupació.

4.10. Correspondència entre els serveis ocupacionals i els eixos de les PO

La taula següent mostra la correspondència entre els 10 serveis ocupacionals del PDPO 2014-2016 i els 6 eixos de les polítiques d'activació per a l'ocupació²¹ que contempla l'EEAE 2014-2016.

²¹ El terme "polítiques d'activació per a l'ocupació" és el que usa l'EEAE.

Taula 4. Correspondència entre els serveis ocupacionals del PDPO 2014-2016 i els eixos de les PAO previstos a l'EEAE

Serveis ocupacionals del PDPO	Eixos de les polítiques d'activació per a l'ocupació (PAO) de l'EEAE
a. Orientació professional	1. Orientació
i. Atenció a les necessitats de les empreses	
j. Intermediació	
b. Qualificació professional	2. Formació
c. Oportunitats d'ocupació	3. Oportunitats d'ocupació
e. Oportunitats per a col·lectius amb especials dificultats	
d. Foment de la igualtat d'oportunitats	4. Igualtat d'oportunitats en l'accés a l'ocupació
h. Foment de la mobilitat geogràfica	
f. Foment de l'emprenedoria	5. Emprenedoria
g. Promoció del desenvolupament econòmic local i la creació d'ocupació	
	6. Millora del marc institucional del Servei Nacional d'Ocupació

4.11 Criteris de gestió dels serveis ocupacionals

Un dels interessos del SOC pel període 2014-2016 és avançar en l'establiment d'un model d'actuació més simplificat, que comporti una reducció de la diversificació no operativa que s'ha observat en anteriors plans. Per a fer-ho, el SOC potenciarà una gestió més eficient de les polítiques d'ocupació a través de:

- > Diagnosi i detecció de necessitats (planificació).
- > Simplificació de la gestió (pagament per mòduls, simplificació de les tramitacions).
- > Concentració administrativa (reducció del nombre de convocatòries, sempre que sigui possible).
- > Integració de les dades en un sistema informàtic únic que faciliti la coordinació de la gestió (expedient únic), la traçabilitat de la informació, i la mecanització, consulta i explotació compartida de les dades, evitant la mecanització en diversos sistemes.

D'altra banda, i com estableix a la futura nova llei del SOC (informada en el CDSOC del 7 de maig i en fase del consegüent procés administratiu), els serveis ocupacionals podran ser gestionats tant per les entitats del sistema com per el propi SOC i conforme es vagi desplegant la Llei, per les Estratègies territorials resultants de la concertació territorial.

La futura nova Llei estableix que el PDPO fixarà els criteris a partir dels quals els mecanismes de concertació territorial podran gestionar i/o executar les polítiques d'ocupació. Quan la Llei sigui aprovada, el SOC constituirà un grup de treball del CDSOC per tal d'encarar i concretar aquest mandat legal. El fruits d'aquest grup de treball s'hauran d'aprovar pel CDSOC i s'incorporaran com annex al PDPO 2014-16.

El PDPO 2014-2016 donarà suport a l'impuls de la concertació territorial a partir de la diagnosi, la coordinació, la integració i la planificació, i de les mateixes Estratègies territorials resultants del desplegament de la Llei.

5 CARTA DE SERVEIS A LES PERSONES I LES EMPRESES USUÀRIES

La Carta de serveis conté informació destinada a les persones i les empreses sobre els drets que els assisteixen en relació als serveis oferts i les obligacions que assumeixen al ser-ne usuàries. També inclou els compromisos adquirits pel SOC, en termes d'eficàcia i qualitat en la prestació dels serveis, i els indicadors per mesurar-los.

5.1 Drets i obligacions de les persones usuàries

Els drets de les persones usuàries són:

- > L'accés i la participació, de manera gratuïta, a tots els serveis i programes del Sistema d'Ocupació de Catalunya.
- > El dret subjectiu a la millora de l'ocupabilitat.
- > La informació pertinent sobre els drets i els deures que les assisteixen.
- > El respecte a la intimitat personal.
- > La confidencialitat de la informació relacionada amb els serveis ocupacionals que es prestin.
- > La no discriminació.

Les persones usuàries estan obligades a col·laborar amb el SOC:

- > Facilitant la documentació, les dades i la informació que se'ls sol·liciti.
- > Compareixent quan siguin requerides en relació als serveis i programes que se'ls puguin oferir.

5.2 Drets i obligacions de les empreses usuàries

Els drets de les empreses usuàries són els següents :

- > L'accés i la participació, de manera gratuïta, a tots els serveis i programes destinats a les empreses.
- > La informació general i específica sobre la Carta de serveis.
- > La participació en el desenvolupament i l'execució de les polítiques d'ocupació en el marc de les prioritats i els objectius establerts en el PDPO, especialment d'aquelles que requereixen la participació activa de les empreses com ara la contractació laboral de persones desocupades o les pràctiques no laborals de l'alumnat de formació per a l'ocupació.
- > L'accés als instruments operatius que contempla la futura nova Llei quan estiguin en funcionament.

Les empreses usuàries estan obligades a:

- > Facilitar les dades necessàries que tinguin un interès estadístic i que millorin el sistema d'avaluació del Sistema d'Ocupació de Catalunya.
- > Respectar el que està establert en la Llei 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

5.3 Compromisos del SOC amb les persones i les empreses

Els compromisos del SOC que configuren la Carta de serveis formen part d'un sistema de qualitat resultat d'un procés llarg i complex que s'ha de realitzar internament des del SOC. Al llarg del segon semestre del 2014 s'elaborarà un primer esborrany del sistema de qualitat del SOC que es presentarà al CDSOC, per al seu debat.

5.4 Difusió de la Carta de serveis

La Carta de serveis es difondrà, almenys, a través del web del SOC i de fulletons i/o altres publicacions disponibles a les Oficines de treball i altres àmbits del SOC i el Departament d'Empresa i Ocupació (EMO).

5.5 Indicadors de qualitat

Els indicadors de qualitat quedaran recollits i publicats a la Carta de serveis i mesuraran l'acompliment dels compromisos presos.

6 SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El sistema de seguiment i avaluació que preveu el PDPO s'organitza en tres nivells:

- > El seguiment dels serveis i programes d'ocupació que conformin cada una de les programacions anuals previstes.
- > L'avaluació del propi PDPO en el seu conjunt.
- > L'avaluació de les polítiques d'ocupació i, específicament, els serveis i programes que es concretin en cada pla anual d'avaluacions.

6.1 Seguiment anual del desenvolupament dels serveis i programes del PDPO

Els indicadors constitueixen el principal instrument de seguiment periòdic del desenvolupament dels serveis i programes del SOC atès que permeten observar-ne el grau de desenvolupament i el nivell d'assoliment dels objectius fixats en un període determinat.

El desplegament del Pla anual de polítiques d'ocupació (PAPE) com a pla d'acció d'aquestes polítiques a nivell estatal i mecanisme de valoració de l'activitat desenvolupada (amb efectes sobre la distribució pressupostària que realitza l'Estat pel finançament de les polítiques d'ocupació a les Comunitats autònomes), implica que la programació anual del SOC ha de formar part del PAPE. Això comporta, ineludiblement, l'assimilació dels indicadors del PAPE com a instrument per dur a terme el seguiment de l'activitat desenvolupada²². Conseqüentment, els indicadors previstos al PAPE, definits pel SEPE amb col·laboració de les Comunitats autònomes, seran els que utilitzarà el SOC per fer el seguiment dels serveis i programes de cada una de les programacions anuals del PDPO. Aquest seguiment, que es farà amb periodicitat anual, n'establirà el grau d'acompliment i permetrà la comparació entre CCAA.

El SOC participa en el procés de definició d'indicadors del PAPE al si dels Grups de treball de la Conferència sectorial d'affers laborals del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; el SOC realitzarà les aportacions a aquests grups comptant amb la col·laboració del CDSOC.

D'altra banda, s'implantarà progressivament i de manera sistemàtica, la Fitxa de seguiment i monitorització dels programes, tal com està contemplat a la Mesura 3 del Model d'avaluació del SOC (la fitxa i el model es poden consultar a: Model d'avaluació del SOC). Aquest model va ser elaborat en el marc dels compromisos de l'anterior Pla de desenvolupament de polítiques actives d'ocupació (PDPA) 2012-2013. El procés d'implantació de la fitxa de seguiment i monitorització començarà l'any 2014 amb la validació de la del Programa de Treball i formació adreçat a les persones perceptores de la Renda mínima d'inserció.

²² Especialment quan aquests mesuren l'acompliment dels objectius i aquests condicionen la posterior distribució del pressupost de polítiques d'ocupació a gestionar per les Comunitats autònomes. L'any 2013 el 15% del pressupost va estar condicionat per aquesta metodologia, el 2014, un 40% i es preveu que el 2015, sigui el 60%.

6.2 Avaluació de la implantació del PDPO

Un cop hagi finalitzat el període de vigència del PDPO 2014-2016 es realitzarà una anàlisi conjunta del desenvolupament del Pla.

6.3 Avaluació de les Polítiques d'ocupació

El SOC ha dut a terme diverses avaluacions dels programes d'ocupació en col·laboració amb agents especialitzats en l'avaluació de polítiques públiques com les universitats o l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua). Amb aquest Institut s'ha elaborat el model d'avaluació del SOC, esmentat a l'apartat anterior, i que ha estat aprovat al CDSOC el 13 de gener de 2014. El model concreta els principals reptes a assolir en l'àmbit de l'avaluació.

Aquest model estableix que el SOC ha de comptar amb un model d'avaluació dels serveis ocupacionals que proveeixi informació rigorosa i útil als seus òrgans de govern per tal de rendibilitzar i racionalitzar al màxim els recursos. Aquest model haurà d'estar en procés de millora contínua i s'haurà de basar, entre altres, en la realització periòdica d'avaluacions. D'aquesta manera es validaran o es modificaran les estratègies formulades i els instruments definits per concretar-les.

Anualment el SOC realitzarà avaluacions de les polítiques d'ocupació que es concretaran en serveis i/o programes determinats. L'especificació de les avaluacions programades s'indicarà anualment en el Pla d'avaluacions, que recull l'annex 2 per l'any 2014.

7 FONTS DE FINANÇAMENT

Les fonts de finançament pel desenvolupament dels serveis ocupacionals que conté el PDPO són:

- > La Generalitat de Catalunya mitjançant recursos propis.
- > L'Estat Espanyol, a través de la Conferència sectorial d'afers laborals del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.
- > El Fons Social Europeu, que pel període 2014-2016 inclourà els romanents de la programació 2007-2013 que en aplicació de la normativa comunitària poden ser emprats fins l'any 2015. Inclourà també els recursos del període de programació 2014-2020 que l'Estat espanyol assigni a Catalunya per a l'execució de les polítiques d'ocupació. Aquests recursos recullen de manera específica, pel període 2014-2015, la dotació corresponent a la Garantia Juvenil.

8 ANNEXOS. PROGRAMACIONS I AVALUACIONS ANUALS

El Pla de desenvolupament de polítiques d'ocupació (PDPO) 2014-16, com s'ha indicat, cada any es complementarà amb dos annexos:

- **La programació anual.** El marc temporal del PDPO, que té una vigència de tres anys, fa que en el moment de la seva elaboració només es disposi de la programació de 2014. Per aquest motiu s'ha optat per incorporar la programació de cada anualitat en forma d'annex.
- **El pla anual d'avaluacions.** El PDPO estableix que s'avaluaran anualment les polítiques d'ocupació i que aquesta avaluació es concretarà en determinats serveis i/o programes que es fixaran anualment. L'annex 2 del pla és el document en que s'expliciten els serveis i programes a avaluar a cada una de les anualitats que abasta el PDPO 2014-2016.

8.1 Annex 1. Programació del SOC 2014

a. Introducció

L'any 2014 presenta particularitats en matèria de polítiques d'ocupació perquè ha d'afrontar diversos reptes, tant en termes de finançament com de coordinació estratègica (a nivell europeu i estatal) que afecten al que ha estat fins el moment el plantejament i l'estructura habitual dels Plans de polítiques d'ocupació del SOC.

Per una banda, la continuïtat en la situació de crisi econòmica recomana incrementar els esforços adreçats a afavorir la situació dels col·lectius amb més dificultats per incorporar-se al mercat de treball mantenint, en paral·lel, l'oferta i qualitat del conjunt de serveis i programes del SOC.

Per l'altra, el PDPO ha d'estar en sintonia amb el Pla anual de polítiques d'ocupació (PAPE) que, per normativa estatal, ha de contenir tots els serveis i programes que les diferents Comunitats autònomes desenvolupen, independentment de la seva font finançament (fons propis de la Comunitat, FSE, altres fons europeus i/o fons procedents de l'Estat). Així mateix el PDPO ha de ser coherent amb el Programa operatiu del FSE de Catalunya (PO FSE 2014-20) que es troba en procés d'elaboració i que es presentarà a informació del CDSOC durant el 2014.

També, enguany es posa en marxa la iniciativa de la Comissió europea coneguda com a Garantia juvenil que dona resposta a una recomanació del Consell Europeu i que a l'Estat espanyol s'implementarà a través del Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil 2014-2020, que incorporarà les actuacions que en aquesta matèria es duguin a terme a Catalunya. Tanmateix, a Catalunya, s'elaborarà el Pla de Garantia Juvenil de Catalunya amb la participació dels diferents agents, que contindrà, entre d'altres, les actuacions previstes en l'esmentat Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil 2014-2020.

La coincidència en l'inici del PDPO 2014-16 amb el disseny del Programa Operatiu de Catalunya del Fons Social Europeu 2014-20 i del Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil 2014-2020, malgrat ha comportat algunes incerteses inicials en els procediments, temporalitat i pressupost, que han condicionat la concreció de la programació de l'any

2014, ha ofert, per primera vegada al SOC, l'oportunitat d'arreglar objectius i programes fent possible la fixació d'una estratègia comuna en matèria d'ocupació.

La Programació del SOC de l'any 2014 té els següents objectius prioritaris:

- > Generar oportunitats de millora de l'ocupabilitat i/o de treball a les persones en situació d'atur, fent especial incidència en els col·lectius més desfavorits..
- > Complir el compromís de la Garantia Juvenil.
- > Garantir els millors serveis per part de les entitats col·laboradores del SOC.

Tenir en compte el compliment dels objectius fixats pel Servicio Público de Empleo Estatal a través del PAPE que condicionaran la distribució pressupostària de l'any 2015.

- > Tenir en compte els compromisos inclosos en l'ECO 2012-2020, aprovada pel Govern el 21 de febrer de 2012, i el Pla de desenvolupament de les polítiques d'ocupació 2014-2016 (PDPO), aprovat pel Consell de Direcció del SOC el dia 21 de maig de 2014 i del que aquesta programació en forma part com a annex 1.
- > Aprofitar l'experiència de l'any 2013 per millorar el Pla INSERJOVES.
- > Aprofitar l'experiència de l'any 2013 per millorar els programes de Treball i formació.
- > Continuar potenciant els programes d'orientació professional, que són bàsics per a la identificació dels itineraris que han de seguir les persones en atur, així com per a la seva derivació a les polítiques d'ocupació més adequades.
- > Seguir oferint programes de qualificació professional amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de les persones.
- > Continuar executant programes de desenvolupament local.

b. Pla INSERJOVES

Els joves constitueixen un dels objectius d'atenció prioritària del SOC en la mesura que són un dels col·lectius més afectats per l'atur.

La població jove té una temporalitat laboral per sobre de la mitjana de la població ocupada i pateix especialment la dualitat del mercat de treball, el que en condiciona la incorporació i permanència. A més, la baixa qualificació d'un percentatge no menor dels joves en situació d'atur n'incrementa exponencialment les dificultats d'inserció laboral.

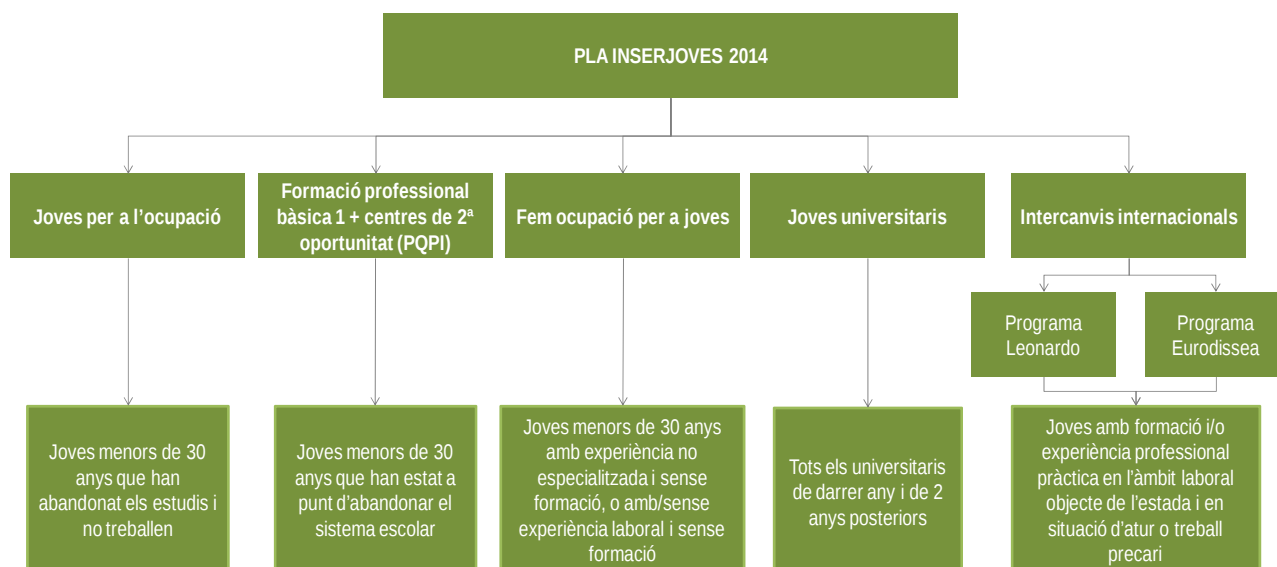
La desocupació o la inactivitat dels joves genera costos per a la societat (prestacions per desocupació i altres costos derivats la no generació d'ingressos, per exemple, impostos que no es recaptin si una persona no treballa), però sobre tot, la desocupació a l'inici de la vida activa té una elevada probabilitat d'impactar negativament en el nivell d'ingressos futur i en una major incidència de l'atur, i viceversa, l'experiència laboral en les persones joves incrementa la probabilitat de disposar de feina en el futur.

El SOC va elaborar l'any 2013 un pla específic adreçat als joves menors de 30 anys integrat per un conjunt de programes que en la seva majoria combinen formació i contractació. Aquest pla, anomenat Pla INSERJOVES, té continuïtat l'any 2014 per seguir impulsant l'ocupació dels joves, i donar resposta i compliment als objectius que emanen de la Garantia juvenil.

El concepte de Garantia juvenil va ser definit pel Consell Nòrdic l'any 1981 com “una situació social en la que es garanteix als joves veritables oportunitats d'educació, formació i ocupació, congruents, per una banda, amb les aspiracions, capacitats i interessos de la persona, i per una altra, amb les necessitats i els objectius de la societat”, i, tal i com apuntava recentment la Comissió Europea, també de l'economia.

Així, seguint la línia de països com Finlàndia i Àustria, entre d'altres, que disposen des de fa anys de mesures similars a les plantejades per la Garantia juvenil, la UE ha sol·licitat als seus membres que defineixin els seus plans de Garantia juvenil. Això comporta que Catalunya hagi d'elaborar i desenvolupar un pla propi que permeti reduir l'atur entre el col·lectiu de joves menors de 25 anys. Per aconseguir-ho, i abordar de forma efectiva la situació d'atur i d'inactivitat dels joves, serà necessària una aposta ferma que compti amb la col·laboració del major nombre possible d'agents (administracions, organitzacions membres del Consell de direcció del SOC, centres d'educació i formació, empreses, etc), només així es podran reduir els costos que genera actualment l'atur juvenil i els riscos associats que se'n poden derivar en el futur. Aquest Pla contindrà, entre d'altres, les actuacions al Programa operatiu d'ocupació juvenil 2014-2020 a desenvolupar a Catalunya.

Tanmateix, la posada en marxa del Pla de Garantia juvenil no anirà en detriment de la resta de programes adreçats als joves que no compleixen els requisits d'edat o de situació laboral establerts a la Garantia juvenil, sinó que sota el marc del Pla INSERJOVES, el SOC desenvolupa altres programes:

c. Programes de Treball i formació

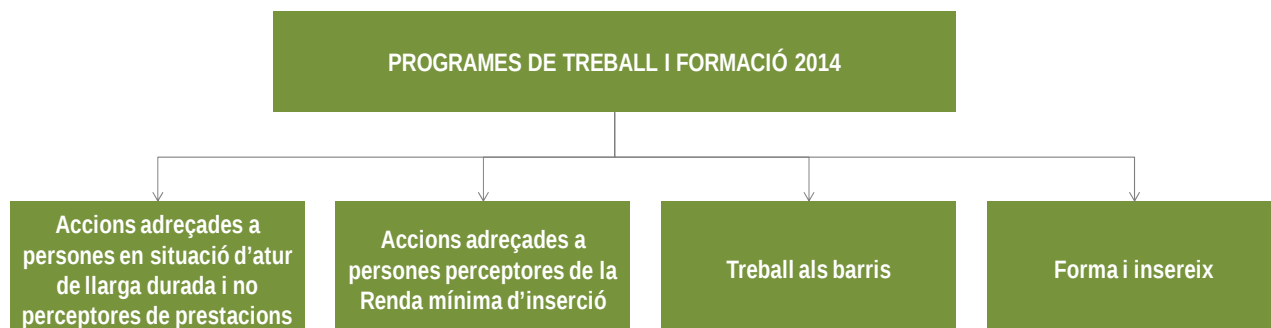
Les prioritats del SOC al llarg de 2014 pel que fa a l'atur de llarga durada i els col·lectius en risc d'exclusió, es concreten en:

- > Prioritzar les persones que formen part d'aquests col·lectiu per incloure-les als programes del SOC.
- > Atorgar especial atenció als programes que contemplen contractació, ja que contribueixen a trencar l'estigma de l'atur de llarga durada.
- > Preveure l'elaboració d'un manual o guia de recomanacions que ajudi a eliminar els estereotips que sovint recauen en les persones que porten molt temps apartades del mercat de treball per facilitar-ne la seva reincorporació. Aquest manual o guia s'adreçarà, entre altres, a les empreses, en tant que actors principals per fer possible la inserció laboral de les persones i podrà abastar altres col·lectius de persones en situació d'atur.

Per a donar cobertura a les necessitats d'aquests col·lectius, el SOC proposa la continuïtat, en la programació de 2014, d'una sèrie de programes que es van dissenyar l'any 2013. Es tracta dels programes de Treball i formació, la prioritat dels quals és generar oportunitats que permetin mantenir actives les persones més afectades per la crisi econòmica i incrementar-ne l'ocupabilitat. A més, amb aquests programes es vol aconseguir que el màxim nombre de persones sense feina (especialment dels col·lectius indicats) puguin accedir a un contracte laboral que els doni dret a percebre una prestació o un subsidi, sense que això suposi una mera substitució de rendes, sinó l'accés a una renda acompanyada d'actuacions per incrementar la qualificació i l'ocupabilitat de les persones beneficiàries. També s'hi inclou el programa Treball als Barris, atès que des de l'any 2013 potencia especialment la línia de contractació.

Els programes de Treball i formació, el nexa comú dels quals és la combinació de treball i formació, inclouen el Forma i insereix, programa que conté accions formatives dissenyades segons les necessitats de les empreses que assumeixen un compromís de contractació de les persones que hi participen que han de ser demandants d'ocupació no ocupats.

Els programes de Treball i formació previstos en la programació del SOC de 2014 són els següents:

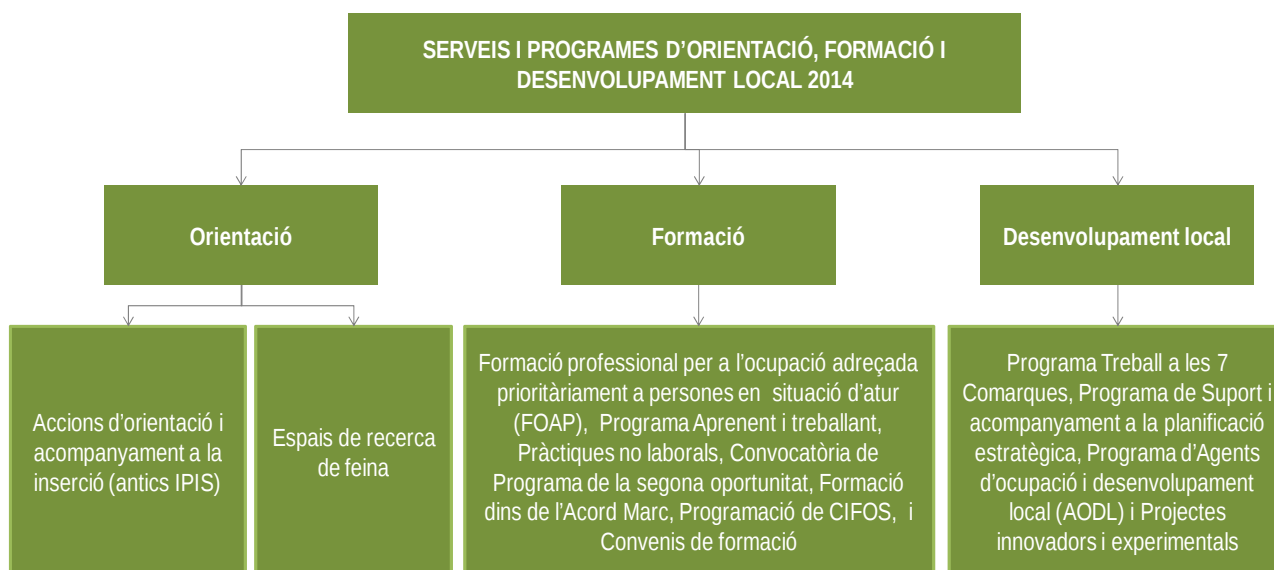

d. Serveis i Programes d'Orientació, Formació i Desenvolupament Local

L'esforç del SOC en favor dels joves i de les persones amb especials dificultats d'inserció laboral, que es materialitza en el Pla INSERJOVES i en els programes de Treball i formació, es complementa amb el reforçament de la resta de serveis i programes d'orientació, formació i desenvolupament local que conformen els serveis ocupacionals. Això permet oferir una oferta diversificada que assegura la prestació d'un servei complet i de qualitat. Entre les actuacions que formen part d'aquesta oferta hi ha les d'informació laboral, orientació professional i assessorament individualitzat, dins de l'àmbit de l'orientació. En el de la formació, es desenvolupen actuacions de formació professional per a l'ocupació i acreditació de competències, que permeten l'adquisició i/o el reconeixement dels coneixements i les competències que requereix, en cada moment, el sistema productiu en l'àmbit de la formació. Aquestes actuacions es formalitzen a través de programes exclusius de formació professional per a l'ocupació o bé mitjançant programes que combinen la qualificació amb accions d'orientació o d'orientació i assessorament.

Així mateix, la programació de 2014 contempla un conjunt de programes de desenvolupament local que, tal i com ha succeït en els darrers anys, tenen per objectiu promoure la identificació i concreció de les oportunitats d'ocupació dels diferents territoris de Catalunya, motiu pel qual donen suport a actuacions de planificació estratègica, dinamització territorial, i innovació en matèria d'ocupació i desenvolupament local.

Els serveis i programes d'Orientació, Formació i Desenvolupament local previstos pel 2014 són els següents:

e. Programació prevista amb pressupost 2014

La gestió de la programació es pot realitzar mitjançant diferents instruments jurídics, tals com les convocatòries a través de concurrència competitiva o/i reglada, els convenis (quan l'objecte de la subvenció així ho requereix), o els acords marc de formació.

Pel que fa a les convocatòries amb pressupost de 2014, s'ha procurat simplificar la programació concentrant-les per àmbit temàtic sempre que això ha estat possible. La previsió de convocatòries és la següent:

1. **Convocatòria d'Orientació i acompanyament a la inserció** (antics IPIS).
2. **Convocatòria d'Espais de recerca de feina** en l'àmbit de l'orientació per a l'ocupació.
3. **Convocatòria de Formació**, que conté les accions de formació professional per a l'ocupació adreçades prioritàriament a persones en atur (FOAP).
4. **Convocatòria de Forma i insereix.**
5. **Convocatòria Fem ocupació per joves.**
6. **Convocatòria Joves per a l'ocupació.**
7. **Convocatòria de Treball i formació** per a persones perceptores de la Renda Mínima d'Inserció
8. **Convocatòria de Treball i formació** per a persones en situació d'atur de llarga durada i no perceptores de prestacions

9. **Convocatòria de Desenvolupament local**, conté el Programa de 7 comarques, el de Suport i acompanyament a la planificació estratègica, el d'Agents d'ocupació i desenvolupament local (AODL) i els Projectes innovadors.
10. **Convocatòria de Treball als barris.**
11. **Convocatòria del Programa Aprenent i treballant.**
12. **Convocatòria de Pràctiques no laborals.**
13. **Convocatòria de Programa de la segona oportunitat.**
14. **Programes d'Intercanvis internacionals** (Eurodissea, Leonardo i convocatòria de mobilitat).

A més d'aquestes convocatòries, la programació del SOC de l'any 2014 conté:

- > **Desenvolupament de l'Acord Marc de formació** en les famílies de l'hostaleria i el turisme.
- > **Programació dels CIFOS** (Centres d'innovació i formació ocupacional).
- > **Altres Convenis de Formació**, en funció del pressupost disponible.

En el cas que l'Administració general de l'Estat transfereixi l'any 2014 fons addicionals i finalistes a la Generalitat de Catalunya, en tant que, com altres comunitats autònomes no es varen adherir a *l'Acord Marc amb Agències de Col·locació per a la col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació en la inserció en el mercat laboral de persones desocupades*, es realitzarà una convocatòria per atendre els col·lectius de més dificultat d'inserció laboral en col·laboració amb les agències de col·locació acreditades a Catalunya. De forma, que el Servei d'Ocupació de Catalunya podrà utilitzar també les agències de col·locació, degudament autoritzades.

El Servei d'Ocupació de Catalunya recolzarà a la direcció general de Relacions Laborals en els Plans de recol·locació.

f. Programació executada el 2014 amb pressupost 2013

En el transcurs del darrers anys s'han donat desajustos en el calendari que han dificultat la possibilitat de disposar de crèdit. Aquest fet ha afectat la publicació de les convocatòries i la signatura de convenis, ja que la disposició del pressupost provinent de la Conferència sectorial d'ocupació de l'any en curs es produeix pràcticament a final de l'any. Aquest ha estat el cas de 2013, per tant, durant l'any 2014 coexistirà l'execució de part de les convocatòries (i algun conveni) del pressupost del SOC de 2013 que varen iniciar-se a les darreries de 2013 amb les noves convocatòries de 2014.

La relació de convocatòries que s'executen durant el 2014 és la següent:

- > **Formació i contractació de persones en situació d'atur de llarga durada que hagin exhaurit la prestació per desocupació i/o el subsidi**, convocatòries 2012 i 2013. El termini d'execució va finalitzar el 30 de març de 2014.
- > **Actuacions de Foment de l'ocupació mitjançant programes de col·laboració social en administracions públiques amb persones perceptores de prestacions d'atur**, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 30 de juny de 2014.
- > **Programa mixt de Treball i formació adreçat a persones en situació d'atur, prioritàriament de 30 anys o més que hagin exhaurit la prestació per desocupació i/o el subsidi**, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 30 de juny de 2014.
- > **Programa de Treball i formació adreçat a persones en situació d'atur perceptores de la Renda mínima d'inserció**, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 30 de juny de 2014.
- > **Programa de Treball amb suport de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat ordinari de treball**. El termini d'execució és el 30 de juny de 2014.
- > **Programa d'Orientació i acompanyament a la inserció de persones amb discapacitat i/o malaltia mental de la Xarxa d'orientació per a l'ocupació**. El termini d'execució és el 30 de juny de 2014.
- > **Programa Forma i insereix**, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de juliol de 2014.
- > **Formació d'oferta adreçada prioritàriament a treballadors i treballadores en situació d'atur** que promou el SOC, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de juliol de 2014.
- > **Programes de qualificació professional inicial (PQPI)**, curs 2013-2014. El termini d'execució és el 31 de juliol de 2014.
- > **Plans de formació professional d'oferta, adreçats prioritàriament a persones treballadores ocupades**, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 30 de setembre de 2014.
- > **Forma Empresa50.CAT** per promoure la formació de demanda a les micro i petites empreses de Catalunya, convocatòria 2013. El termini d'execució és el 30 de setembre de 2014.

- > **Espais de recerca de feina.** El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Programes de Suport al desenvolupament local i s'obre la convocatòria per a la concessió de subvencions destinades al Programa d'Agents d'ocupació i desenvolupament local,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Programa de Suport als territoris amb més necessitats de reequilibri territorial i econòmic: Projecte Treball a les 7 comarques,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Programa de Suport i acompanyament a la planificació estratègica, en el marc dels programes de suport al desenvolupament local,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Treball als barris,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Joves per l'ocupació,** convocatòries 2013 i 2014. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Projectes innovadors i experimentals,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Xarxa d'Orientació per a l'ocupació,** convocatòria 2013. El termini d'execució és el 31 de desembre de 2014.
- > **Fem ocupació per joves, convocatòria 2014:** El termini d'execució és el 31 de març de 2015.

La pagina següent mostra, a la taula 5, el **calendari d'execució de la programació aprovada amb pressupost 2013 al llarg de l'any 2014.**

Taula 5. Calendari d'execució de la programació 2014 aprovada amb pressupost 2013

Treball i formació: Atur de llarga durada	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Col·laboració social	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	
Treball i formació: No perceptors	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Treball i formació: Renda mínima d'inserció	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Forma i insereix	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
FOAP (Formació professional per a l'ocupació adreçada a persones en atur)	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Programa de la segona oportunitat	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Plans d'oferta Conforcat	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Forma empresa50.cat	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Desenvolupament local: AODL	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Desenvolupament local: Treball a les 7 comarques	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Desenvolupament local: Suport i acompanyament a la planificació estratègica	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Desenvolupament local: Treball als barris	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Desenvolupament local: Projectes innovadors i experimentals	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Orientació: Espais de recerca de feina	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Xarxa d'orientació per a l'ocupació	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Joves per l'ocupació	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des. 2014	
Fem ocupació per a joves	Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	Març 2015

La relació de **convenis** que comporten actuació per part del SOC, **vigents durant el 2014**, és el següent:

- > **Conveni per a l'encàrrec de gestió entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i el Consorci per a la Normalització Lingüística per a la realització d'accions de formació en català per a persones en situació d'atur per als anys 2013 i 2014.** La signatura és del 28 de novembre de 2013 i la seva vigència ha finalitzat el 31 de març de 2014.
- > **Conveni de col·laboració entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i la Fundació Inform, per al desenvolupament del Projecte SEFED en l'especialitat corresponent al certificat de professionalitat ADGD0308 Activitats de gestió administrativa per a l'any 2013.** La signatura és del 4 de desembre de 2013 i la seva vigència ha finalitzat el 31 de març de 2014.
- > **Conveni de col·laboració entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i l'Institut Municipal d'Educació i Treball de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, per al desenvolupament del Projecte de Formació en el sector aeronàutic per a l'any 2013-2014.** La signatura és del 20 de desembre de 2013 i la seva vigència va fins el 30 de setembre de 2014.
- > **Conveni de col·laboració entre el Departament d'Empresa i Ocupació mitjançant el Servei d'Ocupació de Catalunya i la Secretaria d'Universitats i Recerca per a l'impuls a la inserció i la millora de l'ocupabilitat dels i de les joves estudiants i graduats universitaris.** La signatura és del 18 de desembre de 2013 i la seva vigència va fins el 15 de desembre de 2014.
- > **Conveni de col·laboració entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i el Consorci del Barri de la Mina per dur a terme el Pla de transformació del barri de la Mina en la seva línia de formació i inserció sociolaboral.** La signatura és del 21 de novembre de 2013 i la seva vigència va fins el tancament de la revisió de la corresponent justificació econòmica.

La taula 6 mostra el desplegament, al llarg de l'any 2014, de la programació que s'executa el 2014 amb pressupost corresponent a l'any 2013 i de la programació prevista al 2014 amb pressupost corresponent a 2014.

Taula 6. Desplegament al llarg de 2014 de la programació que s'executa el 2014 amb pressupost corresponent a l'any 2013 i de la programació prevista al 2014 amb pressupost corresponent a 2014.

Programació executada el 2014 amb pressupost 2013	2014				Programació prevista amb pressupost 2014
	1er trim.	2on trim.	3er trim.	4rt trim.	
Treball i formació: Atur de llarga durada					Treball i formació: No perceptors. Administració Local
Treball i formació: Renda mínima d'inserció					Treball i Formació: Renda mínima d'inserció. Línia Administració Local i línia ESAL
Programa mixt Treball i formació					
Col·laboració social					
					Programa Aprenent i treballant
Xarxa d'orientació per a l'ocupació					Convocatòria d'Orientació i acompanyament a la inserció (antics IPIS)
Orientació: Espais de recerca de feina					Orientació: Espais de recerca de feina
Forma i insereix					Forma i insereix
FOAP (Formació professional per a l'ocupació adreçada prioritàriament a persones en atur)					FOAP (Formació professional per a l'ocupació adreçada prioritàriament a persones en situació d'atur)
PQPI (Programes de qualificació professional inicial de nivell 1)					Convocatòria Programa de la segona oportunitat
Plans d'oferta Conforcat					
Forma empresa50.cat					
Desenvolupament local: AODL					Desenvolupament local
Desenvolupament local: Treball a les 7 comarques					
Desenvolupament local: Suport i acompanyament a la planificació estratègica					
Desenvolupament local: Projectes innovadors i experimentals					
Desenvolupament local: Treball als barris					Desenvolupament local:Treball als barris
Joves per l'ocupació					Joves per l'ocupació
Fem ocupació per joves					Fem ocupació per joves
					Programació CIFOS
					Formacions dins de l'Acord Marc
					Convenis de formació
					Pràctiques no laborals
					Programes d'intercanvis internacionals

8.2 Annex 2. Pla anual d'avaluacions 2014

8.2.1 Proposta d'avaluació del Programa "Treball a les 7 comarques" i del Consorci per a l'Ocupació i la Promoció Econòmica del Vallès Occidental (COPEVO)

Una de les característiques centrals del model de gestió de les polítiques d'ocupació del SOC ha estat l'estreta col·laboració amb les entitats públiques i privades del territori. En aquest sentit, el Pla de desenvolupament de les polítiques actives de Catalunya (PDPA) 2012-13 va ser l'instrument a partir del qual s'impulsà un model de planificació que integra i prioritza els serveis públics d'ocupació d'acord amb les necessitats específiques de cada territori. El nou PDPO vol aprofundir en els processos de concertació en l'àmbit local amb les administracions locals, els agents econòmics i socials, i altres agents del territori, afavorint una millor coordinació i complementarietat entre tots. Aquest fet ha de menar a una millor inserció laboral de les persones en atur dels territoris en qüestió.

Al seu torn, la futura nova Llei del SOC, en procés administratiu, preveu com a un dels seus eixos bàsics el paper de la concertació territorial, que el SOC promourà conjuntament amb les administracions locals i amb la participació de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de Catalunya. S'impulsarà aquelles polítiques ocupacionals dissenyades a partir de projectes integrals on es tingui en compte la seva dimensió territorial. A partir d'una Cartera de Serveis bàsics i adaptats a les diferents necessitats territorials, es pretén potenciar el desenvolupament econòmic local establint com a àmbit territorial de referència la comarca.

En aquesta línia, en el pas d'una gestió sectorial a una de concertada territorialment, el programa "Treball a les 7 comarques" és una iniciativa que ha proporcionat a les entitats locals un suport integral, deixant a iniciativa de cada comarca el disseny i la planificació de les actuacions que poden encaixar millor en el seu projecte de desenvolupament. El programa ha subvencionat no només actuacions formatives i ocupacionals sinó que també inclou actuacions dirigides a la promoció econòmica local.

El programa s'ha desenvolupat en comarques on el percentatge de desocupació no baixa del 35% - Terra Alta, Ribera d'Ebre, Montsià, Baix Ebre, Anoia, Ripollès, i Pallars Jussà, i s'adreça prioritàriament a persones amb risc d'exclusió social, és a dir, a persones joves en situació d'atur i amb baixa formació, persones amb discapacitat, dones amb poca qualificació professional o que hagin patit violència masclista, i a persones immigrants amb problemes per trobar feina.

Per la seva banda, el Consorci per l'Ocupació i la Promoció Econòmica del Vallès Occidental (d'ara endavant, COPEVO), és un exemple de concertació territorial entre administracions públiques i agents socials per fer front als canvis socioeconòmics i afavorir el posicionament de la comarca del Vallès Occidental. Tal i com marca el seu Pla estratègic 2008-2013, el COPEVO propicia la col·laboració públic-privada per tal de construir un sistema territorial de desenvolupament a partir de la generació local de programes que integrin tant polítiques d'ocupació com de promoció econòmica.

L'avaluació del programa "Treball a les 7 comarques" i de COPEVO esdevé escaient com a element de suport al desenvolupament de la futura nova Llei del SOC en procés administratiu abans de la seva aprovació, si és el cas, al Parlament de Catalunya. Concretament, l'avaluació aportarà evidència sobre aquells aspectes que millor han funcionat del programa, així com d'aquelles dimensions en les que encara és possible millorar. En definitiva, permetrà tenir més

elements per avaluar la gestió territorial conjunta o integrada de diversos programes, i escatir la manera com la concertació territorial, a través de les estratègies territorials, pot incidir positivament en les polítiques d'ocupació i/o de promoció econòmica territorial.

L'avaluació del programa 'Treball a les 7 comarques' i de COPEVO inclourà tres aspectes principals:

- > Avaluació del seu disseny, situant les iniciatives en un escenari internacional.
- > Avaluació de la seva implementació.
- > Conclusió amb una sèrie de recomanacions per avaluar-ne l'impacte en futures edicions.

a. Avaluació del disseny del Programa "Treball a les 7 comarques" i de COPEVO respecte les diferents estratègies internacionals de concertació o zonificació territorial en la gestió de les polítiques d'ocupació

Un dels primers passos per plantejar l'avaluació d'un programa o política pública és conèixer si es tracta d'una intervenció ja realitzada abans en el nostre o en altres entorns i quin grau d'efectivitat ha demostrat. En el cas que ens ocupa, és segur que altres països han optat per la descentralització²³ territorial de serveis i han aplicat solucions que poden haver estat més o menys efectives. Avaluar el disseny del "7 comarques" i de COPEVO permetrà: esbrinar el grau d'alineament respecte el què es fa en d'altres països i contrastar aquest encaix amb els diferents actors implicats (SOC, ens locals, entitats públiques i privades o beneficiaris...).

Metodologia i fonts d'informació: Revisió de la literatura internacional, posant especial èmfasi en les experiències d'altres països que es demostrin més efectives.

b. Implementació de l'avaluació del Programa "Treball a les 7 comarques" i de COPEVO

L'avaluació de la implementació consisteix a veure fins a quin punt la teoria del programa s'ha desenvolupat tal i com estava prevista. L'avaluació de la implementació analitza, entre d'altres, com el programa opera a la pràctica, quina mena de servei dóna, quines funcions es porten a terme, a quins factors imprevistos ha hagut de fer front el programa i com s'hi ha acomodat. En definitiva, es tracta de recollir de manera sistemàtica aquells aprenentatges (positius i negatius) derivats de la seva implementació, tenint en compte la percepció dels actors que han estat implicats de manera més directa en la seva implementació.

Metodologia: Tècniques qualitatives i quantitatives.

c. Reflexions per a una futura avaluació de l'impacte de la gestió descentralitzada de les polítiques d'ocupació

L'avaluació de l'impacte d'una política pública o programa consisteix no només a saber si un problema millora o empitjora, sinó si la intervenció pública hi ha tingut alguna cosa a veure-hi. Es tracta, en resum, d'establir si es pot atribuir o no (i en quina mesura) la causa de possibles canvis en la problemàtica de partida a la intervenció pública.

El programa "Treball a les 7 comarques" i COPEVO es troben en una posició immillorable per avaluar l'impacte de la gestió territorial integrada en la gestió de les polítiques d'ocupació respecte a la inserció laboral de les persones en

²³ Aquest és el terme que la literatura sobre aquesta temàtica usa per designar programes que es desenvolupen en el territori. No implica el significat que es dóna al nostre país de descentralització de responsabilitats i delegació de competències d'una administració de nivell nacional a una de nivell local.

situació d'atur. Per una banda, perquè les iniciatives només s'han implementat en un nombre limitat de comarques. Per altra, tal i com s'esmenta a l'ordre EMO/337/2012 per a les "7 comarques", perquè la forma i intensitat de la seva extensió a la resta de comarques de Catalunya dependrà fonamentalment del resultat de l'avaluació de la seva implementació.

En conseqüència, l'avaluació del Programa "Treball a les 7 comarques" i de COPEVO finalitzarà amb un seguit de recomanacions sobre què i com avaluar l'impacte de la concertació territorial en la inserció laboral de les persones en situació d'atur.

8.2.2 Proposta d'avaluació Ex Ante de les polítiques d'ocupació per a joves

La incidència de l'atur juvenil a Catalunya (com a la resta de l'Estat espanyol) és de tots ben coneguda. Si bé és cert que l'atur afecta amb força a joves amb estudis universitaris finalitzats, la seva prevalença és especialment manifesta entre els col·lectius menys instruïts. Aquesta concurrència de situacions –atur i baix nivell educatiu– defineix un perfil de joves que no estudien, no accedeixen a formació i no troben feina. Aquest col·lectiu és especialment vulnerable, joves que veuen compromeses les seves condicions presents, així com les seves oportunitats de transició cap a la vida adulta.

Alhora, des d'una dimensió col·lectiva, sembla clar que l'extensió del nombre de joves en aquesta situació representa una eminent pèrdua de potencial humà i capacitat productiva, que pot arribar a comprometre tota perspectiva de creixement econòmic sostingut, així com un problema social de primer ordre.

En aquest context, l'Àlvia ha col·laborat amb el Servei d'Ocupació de Catalunya duent a terme l'avaluació d'impacte de tres dels programes més rellevants que el SOC ha desenvolupat en els darrers anys per a joves vulnerables: els Programes de qualificació Professional Inicial (PQPI), les Noves Cases per a Nous Oficis i el Programa Suma't.

L'avaluació Ex Ante de polítiques d'ocupació per a joves que es planteja per a l'any 2014 vol donar continuïtat al treball explicat, aprofundint en dos propòsits bàsics:

- > Caracteritzar de forma acurada les característiques i l'abast de la problemàtica objecte d'atenció.
- > Afinar el plantejament de les intervencions d'acord amb l'evidència acumulada sobre l'efectivitat de programes similars. Més concretament, la línia de treball que aquí es planteja contempla la realització de dos exercicis diferenciats:
 - **Estudi i caracterització del fenomen de la vulnerabilitat juvenil a Catalunya.** Això passarà per disposar d'un diagnòstic detallat del volum i característiques dels joves vulnerables (entre ells el jove que no estudia, no accedeixen a formació i no troba feina) arreu del territori, així com dels factors que incrementen la probabilitat de trobar-se en aquesta situació i de les conseqüències individuals i socials que se'n deriven. Aquest diagnòstic oferirà una informació útil cara a preveure les possibles implicacions de la implantació d'un esquema de Garantia Juvenil a Catalunya.
 - **Contrast i assessorament al disseny dels diferents programes per a joves** que el SOC té previst convocar a mitjans d'any. Es tractarà de desenvolupar una agenda de reunions i contacte entre els analistes d'Àlvia i els gestors dels diferents programes que permeti l'intercanvi d'informació i coneixement. El propòsit d'aquest assessorament és transferir i compartir un coneixement que permeti avançar cap al plantejament de polítiques contra l'atur juvenil més cost-efectives.

